SATYRA SACRA

 IN

VANITATEM MUNDI

ET RERUM

HUMANARUM

SIVE

PARAPHRASIS

IN

ECCLESIASTEN POETICA.

Autore *GULIELMO HOGÆO.*

Typis *Richardsonianis* in usum Autoris.

AD

LECTOREM.

Lector Christiane & Benevole,

POema Latinum quod in Jobum *composui, & ante annos paucos edidi, adeo gratum acceptumque fuit piis & eruditis auribus virorum vitæ Sanctitate ac Doctrina Illustrium, ut me ad hoc etiam quod nuper in Ecclesiasten elaboravi publici juris faciendum animaverit: Tu itaque hoc*

labore fruere, quo tibi prodeſſe pariter & oblectare poſſis cum jucunda ſimul tractet, & vitæ felicitur ducendæ perquam idonea. Hic tibi Vates ille Regius Solomon, *quem Autorem hujus libelli fuiſſe certiſſimum eſt, cum nullus filiorum* Davidis *præter* Solomonem *Patri in Regno ſucceſſerit, inanes hujus mundi vanitates ob oculos poſuit. Hic ne fælicitatem in rebus terrenis inveniri poſſe falſo tibi perſuaderes, omnium quæ mortales tantopere admirantur longa experientia exploratam meram inanitatem ſtylo Satyrico ſed* θεοπνεύστῳ *exagitat. Si tempus quo huic operi manum admolitus ſit inquiras, omnino veriſimile eſt hæc illum in ſenectute ſcripſiſſe; poſtquam*

omnium

omnium vitæ anteactæ peccatorum, & imprimis horrendæ in Idololatriam Apostasiæ resipiscentiam egisset. Nam pænituisse & misericordiam æternam consecutum esse manifestum est, cum Deus peculiari promisso se ipsi Patrem futurum nec in æternum si peccaret derelicturum, aut Hæreditatis jure abdicaturum sed pænis tantum temporariis castigaturum esse sanciverit. Si materiam aurei hujus libelli penitus introspicias jucunditatis & utilitatis plenam reperies. Nam vanissimum esse quærere felicitatem in vanis hujus mundi ludibriis ipsa inanitate inanioribus Autor suo exemplo demonstrat. Nihil intentatum, nihil inexpertum illi fuit cui dulcedinis quicquam aut suavi-

tatis inesse videbatur. Sed omnibus exploratis hoc uno charactere omnia insignivit; Vanitas vanitatum, *& omnia vanitas; Et per longum soriten variarum rerum quibus humanum genus misere delusum inhiat vanitatem manifestat. Nec hic subsistit, sed ad nos e miseriarum labyrinthis educendos progreditur, & veram ad fælicitatem perveniendi viam demonstrat. Et primo cum multi per scalam sapientiæ ad fælicitatem ascendere sibi posse videantur frustraneam hanc spem esse convincit, cum sapientiam tristitia & animi vexatio sequatur. Deinde explorata & comperta sapientiæ vanitate, ad jocos & delicias varii generis digreditur. Effuso se dat risui, lusibus animum exhilarat,*

hilarat, vinum affatim bibit, musica vocali & instrumentali se oblectat, hortorum & pomariorum amœnitate, variis florum fructuum & Arborum deliciis abundantium spiritus curarum pondere degravatos relevat & refocillat: Horum autem omnium vanitate, & cum vanitate juncta vexatione penitus introspecta, quid characteris illis attribuit omnibus? Omnia inquit, sunt vanitas & vexatio spiritus. Varias rationes hujus sui de rebus mundanis judicii subnectit; quippe cum mors sibi esset inevitabilis, Hæres laboris ipsius fructum erat decerpturus, de quo qualis esset, se mortuo, futurus certo divinare non potuit; tum de rerum variarum inconstantia disserit, quæ non parum vani-

tatis

tatis & vexationis rebus adjicit. Deinde de miseriis pauperum a ditibus & opulentis oppressorum conqueritur, quorum conditioni mortem ipsam anteponendam judicat. Insuper vero vanitatem dignitatum injuria partarum exaggerat, cum injuriarum ratio ab autoribus coram tribunali divino sit reddenda. Præterea in solitudinis intempestivæ incommoda, & præsertim avari solitarii miserias invehitur; Regum vero impiorum infælicitatem deprædicat, & puerum humili stirpe prognatum si sapientia sit præditus, isti anteferendum existimat: præterea piorum Regum sortem malis omnino immunem esse pernegat, propter variabilis vulgi inconstantiam,

stantiam, quorum favor vento levior est, quorum amor facile in odium convertitur, vel tædio præsentium vel spe futurorum. Quinto de vanitate rebus sacris adhærente, siquando ingens in precibus verborum congeries absque seria mentis attentione effundatur. De divitiarum vanitate hic multa disserit, quippe ditissimi fructu terræ vescuntur perinde ac pauperrimi, quem tenues & humili de plebe homines sibi parva moneta comparare possunt: Nec farina melior nec fruges præstantiores aut salubriores auro quam argento aut ære venduntur. Adde quod divites curis & sollicitudinibus opum ingentium comitibus distracti noctu

vix possunt somnum inire, cum pauper qui labore diurno victum quæritabat, noctu suaviter curis vacuus conquiescat; nec divitiæ animum possidentis implere valent, cum nil terrenum aut caducum animo satiando sufficiat. Quinetiam ingens divitiarum copia dominos sæpe suos pessundedit, & in mortem subitaneam præcipitavit, cum nullis sanguinis aut amicitiæ vinclis avaritia alienis inhians opibus ab immani crudelitate inhibeatur. His quæ commemoravi, & aliis vitæ mortalis incommodis enumeratis, non rebus humanis conviciandi animo aut providentiæ Divinæ obstrependi, sed ut, medicorum instar, monstratis morborum generibus,

eo

eo fœlicius medicamenta ſubminiſtret. Ac propterea ut multas humanæ vitæ miſerias relevaret, multa adnexuit ſalubria conſilia, quibus vitam poſſis tibi jucundam reddere, ac dolores inevitabiles animo ferre infracto. Nam hilaritatem animi laudat & probat ; & ad vitæ commoda dum licet fruenda hortatur : Fruere, inquit ille, præſentibus bonis, nec incertis futuris inhians vanis temetipſum anxietatibus excarnifica : & bonam famam & hominum favorem meritis partum opibus & divitiis præferendum exiſtima. Siquando infortunio premaris inopinato, divinæ voluntati acquieſce ; cum Deus omnia, pro arbitrio ubique diſpenſet,

& ab æterno quæcunque eveniunt prædestinaverit. Hic etiam scientiam, sapientiam & prudentiam laudat, eamque tanto ignorantiam præcellere judicat quanto lux tenebris est præstantior. Necnon ad opes acquirendas hortatur, cum multa secum adferant commoda, si cum sapientia conjungantur. Ad diligentiam in officiis obeundis præclaris argumentis incitat & instimulat; cum solertia autori sit honorifica & ipsi & aliis multum conferat ad fælicitatem vitæ cumulandam & miserias imminuendas. Præterea ad corporis & animi puritatem & castitatem servandam & ad linguam regendam hortatur

miserias

miserias impuri amoris & pericula temerariæ loquacitatis acriter perstringens. Prudentiam etiam cum pietate commiscendam admonet, ne temere periculis non necessariis te exponas. Quod ad sacra vero attinet, ut fructum optatum divini numinis invocatio afferre possit, sinceritatem animi in precibus fundendis collaudat, ne oratio in inanem loquacitatem degeneret. Nec satis habuit præcepta ad vitam mortalem fæliciter transigendam conducentia dedisse, sed, quod præcipuum est, quo pacto ad æternam in cœlis beatitudinem pervenire possis tibi viam prædit, & facem præfert.

Time, inquit, Deum & observa præcepta ejus, hoc enim est totum hominis: Hoc non modo ut in Terris fæliciter vivas, efficiet, verum etiam januam cælorum tibi aperiet, & ingressum in vitam sempiternam patefaciet. Ergo nequaquam a timore divini nominis inanibus Mundi vanitatibus abstrabaris; sed in vita mortali te ad vitam Immortalem præpara, ac dum vigor & vires suppetunt resipisce ac Deo in Christo Reconciliare, ut morte momentanea præterita in regnum Cæleste & incorruptibile ingrediaris, ubi benedictus ille Patris Æterni Filius vivit

&

& Regnat, ubi una cum illo omnes illum vere amantes & sincere quærentes vivent & regnabunt in Æternum.

Autor

Autor ad Lectorem de seipso.

SI quis aves hujus, lector, de Autore libelli
Noscere quis fuerit, quove sub axe latet.
Ex quo ter denos vidit mea vita decembres
Lanigerum reduci ter pede Phœbus adit :
Gorea me peperit, dein extera Terra recepit
Jam duo in Angligenum lustra peracta solo :
Hic licet infestis agitarer sæpe procellis,
Hæc sunt in mediis carmina facta malis ;
Scilicet, ut de se cecinit Sulmonis alumnus,
Ut possem curas sic relevare meas.

A D

SATYRA SACRA SIVE PARAPHRASIS IN ECCLESIASTEN POËTICA.

CAP. I.

HÆC tibi, posteritas sæclis oritura futuris,
Hæc relegenda tibi pulcherrima scripta reliquit
Jessiadæ genitus sublimi sanguine vates,
Admonitor prudens animo, rerumque peritus,
Isacidis qui jura dabat diademate cinctus,
Sceptraque magnifico tenuit Solymæa lacerto.

2. O curas hominum! O quantum eſt in rebus inane!
Nil vanum niſi mundus habet, nil præter inane;
Hoc pius Admonitor divino numine plenus
Stigmate cuncta notat radianti ſubdita Phœbo.
3. Huc ades, huc aures avidámque advertito mentem,
Quicunque es poſiti ſub Solis lumine mundi
Incola, qui carpis perituræ gaudia vitæ;
Quid juvat innumeros toties ſubiiſſe labores?
4. En hominum! en! etiam pecudum, paritérq; volantum
Secula perpetuis abeunt redeuntia ſœclis:
Sed quæ dat propriam cunctis animalibus eſcam
Firma manet tellus, longóque immobilis ævo.
5. Sol radiis illuſtre caput fulgentibus auro
Cum manè æquoreis emergens exerit undis
Progreditur, puróque accenſam lumine flammam
Ducit ad occiduas conſtanti tramite metas.
Tum rapidum Oceani rubro lavit æquore currum,
Et noſtro adverſum radiis illuminat orbem
Eöique iterum rediens ſtat margine Cœli.
6. Interdum in tepidos ventus deflectitur auſtros,
Interdum in Scythici glacialia frigora ponti
Vertit iter; curſuſque alios alioſque recurſus
Integrat aſſiduo ſua per veſtigia gyro.
7. Omnia prona ruant licet in mare flumina vaſtum
Non ſatiatur aquis marmor revolubile, poſtquam
Unde ortus habuère ſuos huc verſa recurrunt
In gremiúmque ſuæ ſeſe effudère Parentis.
8. Denique quicquid habet dives circumſpice mundus,
Omnia preſſa ſua graviter ſub mole laborant
Et proprio laſſata gemunt ſub pondere; quantus
Omnia languor habet, nec lingua oſtendere verbis
Nec ſubtile queat complecti mentis acumen.
Quicquid in hoc oculus circumque infráque ſupráque
Orbe videt, nunquam ſatiabitur ille videndo;

Et

Et licet audieris humanæ mella loquelæ,
Et varias pecudum voces cantuſque volucrum,
Murmuráque in querulis blandè reſonantia chordis,
Non tamen omnino cupidam ſatiaveris aurem.
9. Quicquid erit primis olim fuit ante diebus;
Factáque ſunt ſæclis quæ ſunt facienda futuris.
Jampridem & poſthac oritura ætatis imago eſt
Præteritæ, vitámque refert ventura vetuſtam.
Lumina nil ſub ſole novum mortalia ſpectant:
10. An quidquam in latis terrarum eſt cernere regnis
Quod dici queat eſſe novum? jam deſine tandem
Inſanire hominum ſoboles, deſiſte ſuperbè
Inventus jactare novos artemque novatam;
Nec vanos tibi finge novæ virtutis honores.
Quicquid enim tibi laudis ineſt hoc gentis avitæ
Exemplum eſt, primóque patres ornaverat ævo.
Sin quid fortè novi produxeris, illud ab uſu
Fit vetus, & pereunte citò novitate ſeneſcit.
11. En! quæ præteritos magna cum laude per annos
Floruerant, jam ignota jacent; Sic tempore noſtro
Quæ modo clara micant etiam ſub nube latebunt
Perpetuâ, longiſque teget nox atra tenebris.
12 Neve tibi videar vanis imponere verbis
Quæ loquor; hæc docuit longa experientia rerum.
Ille ego qui Solymam magna ditione tenebam,
Per populos qui jura dabam ſacrata volentes
Conſiliis opibuſque potens, ſceptriſque verendus.
Nil mihi, ſi quidquam potuit quod terra miniſtrat,
Aut fortuna favens, hominem feciſſe beatum,
13 Defuit. His ego præſidiis inſtructus in imum
Naturæ penetrale paro perducere greſſum.
Per terras homineſque vagor, per quicquid in orbe
Cernitur humano ſtudio flagrante ferebar:
Me labor hic durus tenuit quem Rector Olympi

 Omnibus

Omnibus in mundo comitem, ſociumque perennem
Eſſe dedit curis acuens mortalia corda.
14. Cuncta pererravi quæcunque ex æthere ſpectat
Syderei fax clara poli, quæcunque ſub undis,
Quæcunque in gremio latitant telluris opaco.
Judicium jam quiſquis aves cognoſcere noſtrum
Nil niſi quod vanum eſt ingens complectitur orbis
Multáque ſollicitis mentem exagitantia curis.
15. Quod claudum eſt nequit in rectam ſe vertere formam,
Quod truncum eſt mutilumque nequit ſupplerier illud.
Viribus infirmis hominum, quia ſcilicet arctis
Finibus incluſa eſt humana potentia, multos
Haud ullo reparare poteſt molimine caſus.
16. Ergo oculis animi quiſquis diſcernere certas
Qua ratione queas traducere ſuaviter ævum,
Huc adſis memorique animo mea dicta reconde:
Si bona ſumma putas rerum cognoſcere cauſas,
Abditáque in tenebris myſteria cernere cæcis,
Falleris: En ego ſic tacito ſub corde loquebar:
Jam mihi collecta eſt vaſta experientia rerum,
Jam mihi perſpectum eſt gremio quodcunque capaci
Terra vel unda tenent, & quæ natura negavit
Viſibus humanis oculis ea pectoris hauſi.
Jam mea tranſcendit cunctos ſapientia Reges
Quicunque in ſolio Solymæ ſedêre ſuperbo;
Nec falſo: nam cuncta aliis quæ clauſa jacebant
Ingenio patefacta meo emerſêre tenebris,
17. Et penetravi animo naturæ arcana ſagaci.
Quantum & ſtultitiæ diſtet ſapientia vidi.
Non tamen hinc animum potui relevare dolentem,
Hoc etiam de fonte dolor manabat acerbus,
Multaque ſollicitis mentem exagitantia curis.
18. Quiſquis enim vigili ſtudio myſteria mundi
Intima ſcrutatur, tenebriſque obſeſſa recludit,

Anxitate

Anxietate animi miſerè vexatur amari,
Ingentemque premit mæſto ſub corde dolorem,
Magnaque triſtitiæ comes eſt ſapientia magnæ:
Nam licet ingenii penetrarit acumine vaſti
Plurima, multa tamen ſupereſſe impervia cernit,
Hinc magis atque magis ſitis eſt accenſa ſciendi,
Nec requie ſinit illa frui: quin ſe quoque torquet
Forſitan a vulgo ſtolido contemptus, & illi
Fors meritum plebs ima negat virtutis honorem.

CAP. II.

JAmque ubi perſpexi penitus, ſapientia poſtquam
Suſtulit, inque ſuo poſuit me culmine, vitam
Felicem procul eſſe tamen: tum talia mecum:
Nunc age ſepoſitis mea mens nunc incipe curis
Ducere ſollicitæ jucunda oblivia vitæ:
Carpe voluptates varias, quas terra benigno
Sufficit alma ſinu; dulcemque amplectere toto
Pectore lætitiam, ludis adaperta jociſque
Porta ſit & laxis latè exſpatientur habenis:
Tunc mihi ſollicitam mille oblectamina mentem
Exhilarant, variáque animum dulcedine mulcent.
Quid tamen inde boni tulerim ſi forte rogabis:
Delitiæqúe jocíque & quæ tibi vita miniſtrat
Gaudia cuncta ſimul ſi congererentur in unum,
Nil ſolidi his conſtat, ſunt vana & inania prorſus,
Sunt levibus ventis volucrique ſimillima ſomno.
2. Ergo mihi meritò tacita ſic mente loquebar:
Quid jocus eſt ſtultæ niſi læta inſania mentis?
Riſus & altiſono diſtorquens ora cachinno
Quid facit? aut in quam properat contendere metam?
3. Tot vero expertis requiem quærendo cupitam
Quamlibet haud uſquam invenio, vaſtumque per orbem
Nulla ſalutiferæ video compendia vitæ.
Non tamen abſiſto vigili perquirere cura

Quie-

Quicquid ab auricomi ſpectatur lumine Phœbi.
Et reperire paro tibi gens mortalis in orbe
Qua ratione queas traducere ſuaviter ævum,
Et, ſtolidis curis animique angore remoto,
Ducere ſollicitæ jucunda oblivia vitæ.
Idcircò laticum largè mea ſumit honorem
Dextera lætifico relevans mihi pectora vino.
Non tamen ut multo ſtupeant, ſenſumque relinquant
Corda ſepulta mero, ſed acumen flamma miniſtret
Vitea, & accumulet noſtrum inſinuata vigorem.
4. Immenſæque etiam turres, ac tecta, minæque
Murorum ingentes, æquataque mænia cælo
Sunt opibus fabricata meis ; ædeſque decoras
Extruxi, atque mea plantata eſt plurima dextra
Vitis, in immenſum extentis diffuſa racemis,
Celſáque turrigeri tranſcendens culmina muri.
Plantavi innumeris diſtinctos floribus hortos,
Atque ſalutiferæ ſuccis variantibus herbæ ;
Ut nares paſſim ambroſio vehementer odore
Pellicerent, viſuque oculos, guſtuque palatum.
5. Plena quoque arboribus ſtatui pomaria cunctis,
Ut ſenſus varium raperent generantia fructum,
Defeſſumque ſuâ refoverent corpus in umbra.
6. Huc liquidos mea cura lacus & ſtagna coëgit,
Arbor ut ex imo fœcundo humore rigata
Frondentes latè ramos & brachia tendens
Huc illuc, media ipſa ingentem redderet umbram.
7. Innumeroſque mihi famulos famulaſque paravi
Undique, vernarumque ingens mihi vulgus abundat,
Ædibus in noſtris queis primum infantia cœlum
Hauſerat ; atque Aſinos & equos ad fortia natos;
Atque laboriferi ſobolem mea dextra juvenci
Lanigeraſque acquirit oves, hirtaſque capellas
Sylvicolaſque feras numero quæ dicere non eſt ;

Quem qui ſcire velit, libyci velit æquoris idem
Diſcere quam multæ zephyris agitentur arenæ.
Sic mea tranſcendit cunctos opulentia reges
Quicunque in ſolio Solymæ ſedêre ſuperbo.
8. Et pariter nivei cumulum flavique metalli
Collegi ingentem ut numerum cum pulvere adæquet ;
Quid? quod ab Eöis veniens cum claſſibus Indis
Mercator gravis ære domum mihi ſæpe redibat :
Et vaſtas cumulavit opes regale tributum,
Quod mihi collectum eſt populi inter millia noſtri,
Millia divitibus multum exundantia gazis.
Quin & ſceptrigerûm mihi toto ex orbe fluebat
Turba virûm, quos fama mei præclara trahebat
Virtutes viſura meas : faſtuque remoto,
Ante meos cecidêre pedes, & ſupplice vultu
Nec vacuâ venêre manu ; ſed munera ſecum
Attulerant, ignotum argenti pondus & auri,
Et nitidas gemmas, Tyrióque nitentia ſucco
Tegmina, noſtrum avidi ſibi demeruiſſe favorem
Atque aditus mollire ſuos, & tempora fandi.
Maſculeique mihig eneris cantare peritos,
Fœmineique ſimul generis cantare peritas
Conduxi innumeras, nec defuit ulla voluptas
Qua trahitur mortale genus : citharæque lyræque
Organáque & numeris reſonantia cymbala blandis
Detinuêre animum variâ dulcedine noſtrum.
9. Sic mea ſceptrigeros tranſcendit gloria cunctos
Qui priſcis diadema meum geſſêre diebus
In portis Solyma alta tuis, nec pondere rerum
Tantarum mens fracta labat ; ſapientia nobis
Prima manet, nec tantus opu proventus & uſus
Debilitant vires animi, mutantve vigorem.
10. Nulla optata aberant : oculo quæcunque vaganti
Vidi, viſa peto mihi mox, potiorque petitis.

Quo-

Quoquò oculos verti, quoquò veſtigia flexi,
Delitiis pars nulla vacat : mihi gaudia præbet,
Quicquid in humanis dulce eſt & amabile rebus.
Lætitiamque mihi variam mea facta miniſtrant
Omnia, nam noſtri fructus fuit ille laboris
Unicus auricomi ſubter vaga lumina phæbi.

11. Poſt verò immenſas, queis nocte diéque vacabam
Tantorum impenſas operum tantoſque labores,
Quos tuleram in poſito ſub ſolis lumine mundo,
Judicium quicunque velis inquirere noſtrum
De cunctis quæ mundus habet, ſi credere fas eſt
Uſibus inſtructo, & multa aſſuetudine rerum
Si quid fortè docet longa experientia veri,
Nil niſi inane nihil vaſtus complectitur Orbis,
Multaque peſtiferis animum torquentia curis.
Nil ſolidæ bonitatis habent, quæcunque videntur
Sydereo ſubjecta polo : totum undique vanum eſt,
Quicquid ab æthereo ſpectat Sol clarus Olympo.

18. Rurſus ad antiquum ſtudium, curaſque priores
Mens redit, & quid vera foret ſapientia rimor,
Quidque furor, quid mentis inops inſania, claram
Ingenio præbente facem; nam rector Olympi
Tam puro noſtram perfudit lumine mentem, ut
Nullus in orbe queat melius diſcernere verum :
Nec mihi præripiat palmam quicunque futuris
Extiterit ſæclis hominum de ſemine cretus.
Nam quid in humanis poterit gens poſtera rebus
Quod non præſtiterit magni ſapientia Regis
Divitiis opibuſque & feſta pace virentis ?

13. Tunc mihi ſtultitiam tantum ſapientia cæcam
Vincere viſa fuit, variiſque excellere rebus,
Quantum præſtiterit nigris lux clara tenebris ;
Lux oculis pergrata tuis, lux apta labori,
Expellenſque metus animo, rebuſque colores

Reſti-

Reſtituens, rectóque regens in tramite greſſum.

14. Vir ſapiens oculis non fruſtra in fronte locatis
Utitur, hujus enim rectrix prudentia mentem
Inſtruit, errores abigit, circumſpicit ecquid
Forte mali immineat, ventura pericula vitat.
Prævidet eventus operum fructuſque laborum.
At contra ſtultus caret hac duce, perque tenebras
Ambulat, inſanum peragit ſine mente laborem,
Currit in oppoſitas viduatus lumine foſſas.
Inter multa tamen diſcrimina convenit illud
Inter utrumque, ſuam nequeunt defendere vitam
Sortis ab adverſæ laqueis, nunc ſurgit in altum
Stultus & in tenebras ſapiens demergitur imas:
Nunc rurſum emergit ſapiens & ſtultus ab alto
Præcipitat, ſummáque trahit de ſede ruinam·
Nunc hunc, nunc illum placido ſors lubrica vultu
Reſpicit, atque iterum rapidis volat avia pennis;
Uſque adeo ſimili vita eſt obnoxia ſorti
Amborum, & dubios ſubeunt ſine vindice caſus.
Præterea metampar iter gens omnis in unam
Incola Phæbæo poſiti ſub ſydere mundi
Contendunt, gelidæque ruunt in limina mortis,

15 Ergo mihi meritò tacito ſub corde loquebar:
En ego tam ſapiens, ſtoliduſque & mentis egenus
Sorte pari, ætheriâ, fruimur, dum veſcimur aurâ,
Et cum fata vocant parili quoque morte cademus.
Ergo ego cur iſto ſapientior eſſe ſtudebam?
Scilicet haud aliis minus eſt ſapientia rebus
Vana, nec hinc animo ſatis eſt ſolaminis ægro.

16. En! modo qui clara celebrantur laude per orbem,
Et fama ſuper aſtra volant mox, infima tanquam
Fæx populi, æternis venturâ ætate tegentur
In tenebris, longáque diu ſub nocte jacebunt.
Et qua morte cadit ſapiens? qua pectoris expers

Præcipites

Præcipites in fata ruunt, mortemque tremendam;
Hic atque hic gelidique latent ſub mole ſepulchri
Omnia conſimiles, nec poſt ſua fata reſurgent
Rurſus præteritæ ſubeunda ad munia vitæ.
17. Ergo mihi miſeræ venerunt tædia vitæ:
Immenſæque operum moles vaſtique labores
Phœbææ ſub luce facis quicunque geruntur
Omnia ſunt nobis odio, nam evanida prorſus
Omnia ſunt, miſeris animum lacerantia curis.
18. Et contempta mihi jacet omnis gloria mundi,
Nam ſtudiis opibuſque meis quæcunque paravi
Incola Phæbæo poſiti ſub ſydere mundi
Hæc ego naſcenti puero mox cuncta relinquam.
19. An vero hic ſapiens, an inerti corde futurus
Dicere quis poterit certiſque oſtendere ſignis?
Qualiſcunque tamen fuerit, quæcunque paravi
Incola Phæbæo poſiti ſub ſydere mundi
Conſiliis opibuſque meis, ea cuncta tenebit.
O quantum eſt igitur cunctis in rebus inane!
20. Tunc ego ludibriis mihi ſtultè imponere vanis,
Optatumq; mei fructum ſperare laboris
Scilicet omnino fieri ſub ſole beatum,
21. Abſtiteram, nam quis fugitivæ incommoda vitæ
Enumerare poteſt? ſunt qui noctesque dieſque
Ingentes tulerant multo ſudore labores
Juſtitia meritiſque graves, mox dira ſub umbras
Mors abigit, cunctiſque frui permittitur alter
Atque laboriferæ meſſem hanc abducere vitæ.
Quam vanum & miſerum eſt tanto indulgere labori,
Cujus ad Autorem nulla emolumenta redundant!
22. Eſſe quid anxiferis cruciatum pectora curis
Juvit? & innumeros toties ſubiiſſe labores,
Quos tulit in poſito ſub Solis lumine mundo?
23. Quippe dies agitat cum ſollicitudine cunctos

Cuncto-

Cunctorumque operum multi ſine ſine dolores
Aſſidui perſtant comites nec nocte quieſcit
In media, ſomnoſque abrumpit cura ſalubres.
Eheu! quam vanum eſt tanto indulgere labori!
24. His ita perpenſis mihi juſto examine, tandem
Maturo ſic judicio decernere viſum eſt:
Quamlibet in terris nihil omni ex parte beatum
Poſſe videre datur, miſeris nec libera curis
Gens humana poteſt, requiemque indepta perennem
Ducere ſepoſitam procul omni a turbine vitam;
Maxima ſollicitæ referam ſolamina mentis:
Nil magis in miſero dulce eſt & amabile mundo,
Quam ſi quis rapiat fugitivæ gaudia vitæ,
Dum licet, & feſſas frugum ſibi munere vires
Cordáque lætifico relevet languentia vino;
Nec ſinat ille ſuum fructu caruiſſe laborem.
Si tamen hac ullus valeat dulcedine vitam
Exhilarare ſuam placide, partiſque fruatur,
Hoc quoque divini mihi muneris eſſe patebat,
25. Et ſupera de ſede datum, nam quotquot in orbe
(Sceptrigeri) diadema gerunt, quis me magis ipſo
Delitiis vitæ innumeris, opibuſque redundat?
Non tamen his potior, magni niſi numinis adſit
Ille favor, qui cuncta beat, qui cuncta ſecundat.
26. Nam Pater Omnipotens miro pietatis amore
Sanctorum puro perfundit lumine mentes,
Lætitiáque animos hilarat, ſed corda malorum
Impia ſollicitis torquet trepidantia curis
Quaſque ſibi multo nocteſque dieſque labore
Accumulavit opes vel vi vel fraude ſceleſtus
Subtrahit, & puris animi rectiſque miniſtrat
Datque laboriferæ meſſem hanc abducere vitæ;
Perfruiturque pius quod gens ſcelerata laborat:
Hæc quoque res vana eſt & acerbi plena doloris

CAP.

CAP. III.

CArpe voluptates igitur quas vita ministrat
Innocuas, fructumque tui ne linque laboris
Dum licet extemplo fugit irrevocebile tempus
Quicquid enim gremio tellus tenet alma benigno
Quod refugo tenet unda sinu, quod mobilis aër,
Quodcunque immensum cœlum tegit, omnia surgunt
2. Per certas, abeuntque vices: Sic tempore certo
Nascimur in tenues iterumque relabimur auras.
Figimus omniparæ plantas modo viscere terræ
Et modo convulsas rapimus : modo corpora letho.
Mittimus, interdum medicas ad vulnera præstat
Applicuisse manus, mortemque fugare propinquam.
Interdum ex imis tecta ardua fundamentis
Diruimus, vastamque trahit domus ampla ruinam,
Æquatasque solo penitus prosternimus urbes
Nunc lapsas renovare domos, ædesque revulsas
Et desolatas urbis reparare ruinas
Tempora justa vocant : Nunc imbribus ora madescunt
4. Et nunc jucundo distendimus ilia risu.
Nunc plorare juvat nunc prodere gaudia saltu,
Et lætos celebrare choros pede, carmine, vultu.
5. Commoda congerere & lapides cumulare requirunt
Tempora, subvectare humeris cum saxa necesse est
Conductas operas, seu fors cordi est tibi parvas

Ædificare

Ædificare caſas, ſeu grandia condere tecta
Et late ingentes murorum attollere moles.
Nec minus abjicere & lapides diſpergere tempus
Nos vocat, adverſas aries cum bellicus arces
Subruit, aut medios fundam evacuamus in hoſtes ;
Aut cum ſulphureæ impellit violentia flammæ
Saxa cavo incluſus quoties furit æſtus aheno.
Eſt ubi quos vinxit ſocialis tæda decenter
Fœmina juncta viro blandis complexibus hærent,
Eſt ubi complexu decet abſtinuiſſe jugali.
6. Cum ſors blanda favet, multi cumulantur acervi
Nummorum, at contra multo congeſta labore
Copia lapſa ruit zephyrus cum blandus in auſtros
Tranſit, & ambiguæ verſa eſt rota lubrica ſortis.
Tempore ſic certo bona parta tuerier æquum eſt
Frigoraqueis duramque famem depellere poſſis
Ne vitam orbus agas & inops : ſic tempore certo
Quæſitas diſpergere opes ſors dura requirit,
Parcere nec partis : avidis ſic ignibus ingens
Cui domus ardeſcit, ſibi dum fuga tuta ſuperſit
Cætera non dubitat ſubitis permittere flammis.
Nec renuit medias merces effundere in undas
Navita, cum rapidis ratis eſt agitata procellis.
Et damno leviore animæ diſpendia vitat.
7. Sic alias ſarcire decet, ſed rumpere veſtem
Triſtior hora vocat : nunc ora reſolvere verbis
Libera,nunc tacitæ mandare ſilentia linguæ
Alta decet, veluti diverſa occaſio rerum
Poſtulat aut prohibet : vario ſors lubrica vultu
Munera pro variis vicibus diverſa requirit.
Si tibi ſive tuis valeas prodeſſe, loquendum eſt ;
Tunc tibi verba fluant, alias tacuiſſe juvabit,
Atque loquendi avidam frænis conſtringere linguam.
8. Nunc ſocius vero tibi complectendus amore eſt,

Nunc

Nunc si degeneret penitus, si jura fidemque
Negligat, & vitiis sese inquinet ille pudendis ;
Materia est odii merito vita impia sancti.
Tempora nunc poscunt armare in prælia dextram,
Duraque sanguinei subiisse pericula belli
Protinus, hostili pateant ne præda furori
Patria, libertas, & quæ tibi cara supersunt
Omnia cum nitido florentes ære Phalanges
Undique conveniunt in te excidiumque tuorum.
Ast alias placidam dulce est & amabile pacem
Amplecti, pacisque bonis impune potiri.
9. Ergo quid innumeris animum discerpere curis
Gens humana juvat? vel qua ratione laboris
Lenimen reperire potes, portumque doloris.
10. Nam quocunq; oculos animumq; adverteris ægrum
Omnia languor habet propria sub mole gravantur,
Nec genti humanæ veram reperire quietem
Fas, haud ille sinit superi Regnator Olympi.
11. Tempore quidque suo pulchrum vultuque decoro
Efficit ille deus ; puerum puerilia certe
Facta decent indigna viro, gravitasque, senilis
Maximus ætatis decor est viresque juventæ :
Pax bello, & paci bellum contraria poscit
Munera, diversum sors dura & læta requirit
Officium, & varias animi variata figuras
Imperitat, seu torva oculis seu fronte serena
Adveniat, lætumve premens hilaransve jacentem.
Sic vero ingenti quicquid contingit in orbe,
Ludit in humanis divina potentia rebus,
dispofuitque vices varias & tempora rerum
Ut nequeas ex præteritis præscire futura.
Tam dubia subnixa rota sors omnia versat.
12. Hæc igitur certè cunctarum est optima rerum,
Carpere dum fas est fugitivæ gaudia vitæ :

Utendum

Utendum eſt ætate, cito pede labitur ætas
Invida quam ſpatio natura coërcuit arcto :
Multa ergo in paucis tua ſint benefacta diebus
Neve infrugiferum tranſmittas turpiter ævum.
13. Carpe voluptates etiam quas vita miniſtrat,
Jucundumque tui fructum ne linque laboris :
Quid, quod ab æthereo venit hoc tibi minus Olympo.
14. Nam cur ſollicitis cruriares pectora curis
Anxia cum nequeas divinam vertere mentem ?
Namque deus rerum genitor quodcunque, per orbem,
Evenit immenſum res O miranda relatu
Illud ab æterno quondam decreverat ævo.
Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur
Decreti ſunt cuncta libro deſcripta perennis.
Nec quidquam in vaſto penitus contingere mundo
Pluſve minuſve poteſt ; facit hoc Pater ille perennis
Diſcat ut æthereum gens noſtra tremiſcere numen,
Cujus ab arbitrio dependent omnia ſolo.
15. Hoc tamen interea memori tibi mente notandum eſt:
Quod nunc eſt primis olim fuit ante diebus
Factaque ſunt, ſæclis quæ ſunt facienda futuris,
Jampridem, Omnipotens anteacta reducere gaudet
Antiquoſque referre dies aſſuevit & ævo
Præterito ſimiles venientis reddere caſus.
16. Præterea vigili ſtudio dum ſingula rimor,
Quicquid ineſt poſito ſub ſolis lumine mundo,
Erranti paſſimque oculos per cuncta ferenti
Juſtitiæ ſedes fraudis mihi plena doloſæ
Apparet, miſeriſque locus qui debet Aſylum
Eſſe, fuit miſeris ſcopulus, ſed portus iniquis :
Hic varæ ſcelerum facies, hic dira cupido
Æris, adulterium, rabies, mendacia falſi
Oris, & innocuo manus oblita ſanguine regnant.
Aſt inopes juxta pariter jacuêre gementes,

Sedibus

Sedibus extorres peregrini, orbusque parente
Orphanus, & caro conjux viduata marito.
17. Hæc ego prospiciens tacitâ sic mente loquebar:
Jam regnant impune mali, pietasque fidesque,
Sub pedibus contempta jacent; injuria dives
Justitiam premit & cunctis dominatur in oris;
Non tamen hæc nullis oculis videt ille perennis
Arbiter; adveniet felix & amabile tempus,
Præmia cum referent sancti, pœnisque premetur
Impius, & meritâ præceps cadet ille ruinâ.
18. Hoc quoque, perlustrans mortalia cuncta, notavi
Quod Deus ante oculos facit effulgescere cunctos,
Quamlibet avertat stolidum sua lumina vulgus;
Scilicet haud minimum brutis animantibus hilum
Humanum differre genus: Quod bobus equisque
Accidit, & reliquo pecori rationis egeno,
19. Hoc etiam nostro generi contingit; acerbæ
Cætera ceu mortis fatali lege tenentur
Sic quoque nos pariles vitæ quoque ducimus auras
Et pariter cinis atque umbræ mox fimus inanes.
Usque adeo brutas hominum de semine nati
Nil superant pecudes: Sic nos atque omnia passim
Cæteraque innumeras habitant animalia terras
Nascimur & morimur simili ratione, nec usquam
Præter inane nihil spatiosus continet Orbis.
20. Serius aut citius sedem properamus ad unam
Lumine vitali qui vescimur omnia surgunt
E cinere, in cineremque iterum dilapsa recurrunt.
21. Sed tamen a sæclis hominum fera Sæcla ferarum
Haud minimo distant discrimine (sed quis in orbe
Hæc animadvertit, pensatque examine justo?)
Spiritus humanus volat alta in sydera cæli
(Cælesti veniens ab origine) mole solutus
Corporea, sed vita perit cum corpore brutis

 Vanida,

Vanida, & in tenuem fugiens diſſolvitur auram ;
Terrenâque petit veniens ab origine terram.
22. Hæc mihi ſollicitæ penſanti incommoda vitæ
Quæ miſeras hominum mentes & pectora cæca
Diſcruciant, requiemque negant, examine juſto.
Maturo ſic judicio decernere viſum eſt.
Gens humana, tibi multo quæſita labore
Arripe dum fas eſt pereuntis commoda vitæ
Quæ ſubito fugitiva volant ; raptimque præhende
Quicquid in humanis dulce eſt & amabile rebus,
Dum tempus, dum vita ſinunt : Hæc optima rerum eſt :
Ecquis enim ventura poteſt prædicere, viſus
Quæ procul humanos fugiunt & nocte teguntur ?
Quis ſcit an adjiciet hodiernæ craſtina vitæ
Tempora Rex ille Ætherius qui cuncta gubernat.
Ergo animo læto præſentibus utere rebus,
Jucundumque tui fructum decerpe laboris
Dum licet, extemplo fugit irrevocabile tempus.

CAP.

CAP. IV.

RUrſus ab excelſa gazis opibuſque tumentum
Sede virûm flectens oculos, ſub pondere duro
Conſpicio preſſos inopes quos dextra potentum
Degravat, armatumque nefas : qui vindice nullo
Afflicti vitam in tenebris luctuque trahebant,
Qui fruſtra innumeras miſeranda voce querelas
Fundebant, miſeris nullo auxiliante, perenni
Rore rìgante genas, ſingultuque ilia rupti.
2. Triſtia ego hæc oculis cernens ſpectacula fixis
Ipſam tam miſeræ mortem tum præfero vitæ :
Quandoquidem his longè meliori ſorte fruuntur,
Qui dudum in gelido clauſi jacuere ſepulchro ;
Et vacui curis taciturna in ſede quieſcunt.
3. At vero ambobus multo ille beatior iſtis
Judice me miſeræ qui nondum lumina vitæ
Attigit, ut videat duros ſub ſole labores,
Turbidáque anxiferis agitetur pectora curis.
4. Hinc quoque deflectens aciem dum lumine fixo
Artificum adſpicio dextras, operumque labores
Eximios, huc livor edax contenderat arcum
Teláque mortifero jaculatur tincta veneno ;
Et quod non potuit reprehendere, lædere geſtit :
Hanc laudem ingrati referunt a fæce popelli
Quicunque inventas vitam excoluere per artes.

Quique ſui memores alios fecere merendo
Hæc quoque res vana eſt & acerbi plena doloris,
5. Hæc mala ſors animam virtute abſterret inertem
Quæ manibus junctis ſedet averſiſque labori.
6. Dumque ſuos morſu miſero depaſcitur artus,
Dum propria ſe carne replens tenuatur alendo,
Sic ſibi veſano loquitur ſub pectore: Præſtat
Carpere jucundam tenui cum ſorte quietem
Quam ſi continuo nocteſque dieſque labore
Immenſas cumulâris opes, pulſáque quiete
Pectora ſollicitis agites trepidantia curis:
Sic ſibi blanditur, ſtolido ſibi pectore plaudit
Stultitiamque fovet miſeram quaſi re bene geſta.
Aſt O quam procul a vera ratione recedit!
Quid? quod egeſtatem lethæa ignavia triſtem
Interea, diramque famem producit egeſtas
Quæque famem ſemper comitem mala dura ſequuntur.
7. Rurſus ab ignavis revocans mea lumina vanum
Auricomæ ſub luce facis diſcerno laborem:
8. Eſt quoque qui ſolus ſocio ſemotus ab omni
Degat nec minimam ſobolem de ſtirpe virili
Fœmineáve habeat, nec fratrem aut ſanguine junctum
Cui bona diſcedens avidè congeſta relinquat.
Hunc tamen atra fames & amor ſceleratus habendi
Perpetuo exagitat ſtimulatque cupidine vano.
Hinc illum labor aſſiduus ſine fine fatigat,
Nec requiem dat cura brevem, nec lumen avarum
Nummorum immenſis unquam exatiatur acervis.
Nec ſecum interea ſedato pectore fatur:
Quid tantum inſano juvat indulgere labori?
Cui tantæ cumulantur opes? cui cuncta reſervo
Quæ mea dextra parat? peregrino? an forſitan hoſti?
Cur propriis me fraudo bonis? cur negligo partum
Ipſe laboriferæ fructum decerpere vitæ?

En qui divitiis ſoli incubuère repertis
Quam vanum ſine mente terunt, ſine fruge laborem !
9. Quanto igitur melius ? quam ſuavius exigit ævum,
Cui comites adſunt vitæ ſolatia tali
Divite ſejuncto a ſocio dulcique ſodali
Immenſas inopi inter opes ? ingentia noſtræ
Commoda nempe ferunt comites & gaudia vitæ.
10. Si duo conjuncti maneant, cum decidit alter
Offenſóve gradu titubat, mox alter eundem
Prolapſum ſubito relevat, firmatve labantem :
Sic ſocius ſocium placide ſolatur at illi
Væ miſero rerum dura in diſcrimina ſolus
Qui cadit, ac dulci longe eſt ſemotus amico.
Nemo laboranti potis eſt ſuccurrere ſoli,
Soli nemo poteſt ſociam conjungere dextram.
11. Namque velut rigidæ poſuit qui in tempore brumæ
Solus membra toro vix pellit frigora, verum
Cum duo concumbunt, rigidæ gelidiſſima noctis
Frigora mox abigunt, duplicantque augentque calorem.
Sic unus nequit ingenti præſtare labore
Quod facile expediunt conjuncto robore bini.
12. Quod ſi forte aliquis ſuccumbere cogitur hoſti
Cum duo concurrunt numero, non viribus æqui
Si comes accurrat comiti, ſuperabitur hoſtis,
Inque fugam dabitur numero majore ſubactus ;
Quippe haud tergeminum facile eſt diſrumpere lorum.
13. Hoc etiam humanæ reliqua inter inania vitæ
Lumine perſpicio : Rex impius obſitus ævo
Qui negat averſam monitis prudentibus aurem
Turpiter infelix miſerabile tranſigit ævum,
Huic puer impubes ſapiens animóque ſagaci
Quamlibet obſcura genitus de plebe quiritum
14. Anteferendus erit : Namque hic ad culmina rerum
Evehitur, claróque caput diademate cingit

Triſtibus ereptus tenebris & carcere cæco.
Ille autem quanquam genus alto a ſtemmate ducat
Sceptrigeris generatus avis ab origine prima
Perdit opes, perdit veterum patrimonia Regum,
Remque ſimul regnumque trahit, patriæque ruinam.
15. Sed neque traducit vitam ſine nube ſerenam
Qui diadema gerit licet omni a crimine purus
Vixerit: Infidum, inconſtans, novitatis avarum eſt
Vulgus & in ſenium patris vergentibus annis
Optat ut in patrias ſoboles ſuccedat habenas.
16. Gens hominum quotquot nitidi fax aurea mundi
Aſpicit, hoc animo eſt; orientem ſemper adorat
Illa, ſed occiduum ſolita eſt contemnere Regem.
Nec minus hæc Regis ſoboles odioſa parente
Vivet, in heſperiam ſenii cum tendere metam
Cæperit: hunc proles cupient oritura theatro
Exire, inque novum pariter ſua lumina Regem
Conjicient: Avidum rerum ſine fine novarum
Uſque adeo eſt hominum genus & variabile certè.
Hæc quoque res vana eſt, & acerbi plena doloris.

C A P. V.

CErnis ut innumeris hominum gens undique vitam
Septa malis agitet, variisque obnoxia damnis;
Sed tamen hoc restat miseris mortalibus unum,
Unum, quo valeant jucundum suaviter ævum
Ducere sepositis tranquillo pectore curis.
Æternum venerare Deum, rerumqúe parentem
Supplicibus supera votis, precibusque fatiga;
Ut tibi det veniam vultu non durus amico
Atque animum accipiat placidum, mentemque benignam.
Tu vero imprimis curam hic adhibere memento
Ne frustra vacuis implores æthera verbis,
Deceptusque labor pereat, ceu cætera rerum
Pectora sollicitis frustra exagitantia curis.
Ergo ubi sacratam domini contendis in ædem,
Libratas insiste vias, & tramite recto
Cautum pone pedem, potiusque accingere promptus
Audire ætherias submisso pectore leges,
Quam vanas cumulare preces, & fundere voces
Nequicquam innumeras: qui præstat talia cultus
Divini procul a vera ratione recedit,
Et falsa specie & vanis deluditur umbris
Dumque dei placare studet, tum provocat iram.
2. Ne verba ante Deum properata sine ordine raptim
Ejice præcipitis dictata improvida mentis:

Nam Pater Omnipotens summo sedet altus Olympo
Nutibus atque suis spatiosum temperat Orbem
Adspiciens oculis late mortalia justis:
Non latet hunc simplex probitas, & consona verbis
Pectora, non latet hunc simulatæ gratia linguæ
Nec mercede caret pietas & nescia fraudis
Lingua, nec effugiet meritas hypocritica pænas;
Ergo cave nimia numen Cœleste loquela
Sollicitare, preces puro de corde profusas
Æstimat, haud numero vocum, sed pondere rerum.
3. Pectora nam veluti curis oppressa diurnis
Nocte sub obscura falsa sub imagine somni
Ludificant variis simulacra evanida formis:
Sic quoque stultorum promanant plurima ab ore
Verba, sed in vacuos fugiunt evanida ventos.
4. Hoc quoque consilium memori tu mente teneto
Rebus in adversis Domini prece numen adorans
Si votis caput obstringas, violare caveto
Quod tibi promissum est, superi Regnator olympi
Perfida vaniloquæ spernit mendacia linguæ.
Ergo quod in dubiis clamans ad sydera rebus
Reddere pactus eras si forte optata potenti
Annuerit Deus ipse, fidem servare memento,
Vota nec aëriis rapiantur inania ~~verbis.~~ ventis
5. Præstat enim haud dubiè nullis te obstringere votis,
6. Quam pactam violare fidem: Temeraria nunquam
Vox fluat ore tuo, nec te promittere cogat
Cujus pæniteat; vel quod præstare graveris,
Lingua nec in laqueos tua te trahat, & tibi culpæ
Materiam stolidi præceps audacia voti
Præbeat; unde deo culpam fateare necesse est
Errorisque tui veniam prece supplice poscas,
Quod votu aut violes, aut quod violanda voveres.
Ergo si sapias malesana voce caveto

Irritare

Irritare Deum, calida ne concitus ira
Irruat, atque tibi multo bona parta labore
Et cunctas dispergat opes inopemque relinquat.
7. Somnia seu varias noctu referentia formas
Sollicitant animum falsa sub imagine, sed mox
Cum somno fugitiva volant: Sic prodiga linguæ,
Improba garrulitas, temeraria fundere gestit
Et falsa specie & vanis deluditur umbris.
Tu vero imprimis rerum venerare parentem
Sic linguam frænare tuam moderamine certo
Et precibus castis divinum flectere numen
8. Addisces, nec te moveat nec tramite recto
Abducat, si fors tenues tu vindice nullo
Videris oppressos falsa sub imagine juris,
Turbaque pestiferis inopum fit præda tyrannis.
Nam Pater Omnipotens superi Regnator Olympi
Unicus ille alios sub se premit altior omnes.
Proximus huic, longo sed proximus intervallo
Spirituum Chorus ille sedet, qui cuncta potentum
Sub pede colla premunt Regis pia jussa perennis
Dum peragunt, mundíque amplis dominantur in oris.
Non igitur semper pietas sine fine premetur
Nec semper dira impietas impune sedebit
Sceptra gerens; meritas referet pro crimine pœnas,
Ergo verère Deum constanti pectore; sed nunc
9. Propositum repetamus iter. Quid præter inane
Mundus habet? Quid opes prosunt? Quid præstat egeno
Dives agris, dives positis in fœnore nummis?
Quicquid enim fruitur vitali lumine, victum
Sufficit & gremio tellus fœcunda benigno
Undique, communis pariter fovet omnia nutrix
Viva, per innumeras pariter fovet omnia terras.
Sæcla hominum pecudumque genus, vitæque volantum
Hinc sibi producunt pereuntis tempora lucis,

Rex

Rex æque ac humilis tenui de plebe quirites
Hinc alimenta capit vitali & veſcitur aura.
10. Ergo quiſquis avet nummos & numinis inſtar
Diligit & nivei facti infectique metalli
Immenſis ſine fine inhiat conſtanter acervis
Dira fames animi nunquam ſatiatur avari,
Sed veſana lucri crudeli tabe cupido
Cor vorat, ut medio reſidens in pectore vultur:
Creſcit & anxietas quantum ipſa pecunia creſcit:
Hæc quoque res vana eſt levibuſque ſimillima ventis.
11. Præterea hæc opibus plaga immedicabilis hæret;
Si vaſtæ cumulantur opes, cumulatur edentum
Turba vorax: Domino quidnam utilitatis ab illis
Provenit inde oculus niſi quod ſe oblectat avarus
Applauditque ſibi vaſtâ cum ſpectat in arcâ
Candida cum croceis numero ſine miſta metallis.
12. Quoque minus mireris opes gazaſque potentum,
Qui multo ſudore diem tranſegit & horas
Phæbæas operi dederat, ſi pellere duram
Forte famem valeat, taciturno in tempore noctis
Jucundo relevat languentia membra ſopore.
Prædulcem hunc duri fructum capit ille laboris;
Blanda laboriferæ requies comes addita vitæ.
At dives vaſtis nummorum obſeſſus acervis,
Pauperis alta quies refovet dum membra, tenebras
Inſomnes agit: Haud oculis aut pectore noctem
Accipit, ingeminant curæ, rurſuſque reſurgens
Sævit amor nummi & ſcelerata inſania lucri.
13, Hæc quoque divitias aliquando commoda vidi
Dura ſequi: Dominis multo ſudore coactæ
Exitium peperere ſuis vaſtamque ruinam.
Quid? quod avaritiæ ſtimulante cupidine cæco,
Filius ante diem Longævi fata parentis
Præcipitat, genero ſocer eſt inviſus avaro:

Ger-

Germanum Germanus atrox, Germana sororem
Enecat, & maculat cognato sanguine ferrum :
Nec Socius socio, nec fida est nupta marito,
Nec satis est hospes securus ab hospite : Tantum
Dira fames auri potuit suadere malorum.
14. Quam miserè bona tot longo congesta labore
Mox pereunt celerem dominis properantia mortem.
15. Esto autem, placidum transegit suaviter ævum
Dives, & in tumulum sine cæde & sanguine venit :
Cuncta tamen soboli bona parta in morte relinquet,
Nec quidquam in cava busta feret (miserabile dictu)
Nudus ut ex utero materno prodiit infans,
Nudus & in terræ gremium post fata recumbet.
16. Ergo quid inde boni fructus tulit ille, laborans
Comprensare suis simulacra fugacia palmis ?
17. Sic miser in morte est : Quin & dum vita manebat
Ætatem miseram in tenebris luctuque trahebat
Pectora sollicitis torquens trepidantia curis
Nonnunquam & miseris cruciatus corpora morbis.
Insuper & scelerum facies horrenda suorum
Attonitos stetit ante oculos, semperque coegit
Magnas inter opes inopem traducere vitam :
18. Ergo quod edidici longo consuetus ab usu
Audi avidè & monitis animos advertito nostris.
Arripe dum fas est celeris bona lubrica vitæ
Quæ Deus ipse tibi dulci sub lumine solis
Sufficit, & fessas frugum tibi munere vires,
Cordaque lætifico releva languentia vino,
Jucundosque operum fructus ne linque tuorum,
Nam dum vita manet, dum pectora spiritus urget,
Dum fragiles vegetat morituri corporis artus
Cunctorum hæc merces superest tibi sola laborum
Posse laboriferæ fructum decerpere vitæ.
19. Atque ideo celsum tetigit qui culmen honoris

Rem-

Remque decuſque ſibi divino numine cæptis
Adſpirante ſuis peperit, partiſque dat uti
Poſſe Deus ſi me audierit, fugientia vitæ
Commoda ne abjiciat, pereuntia gaudia carpat,
Atque ſuorum operum dulci mercede fruatur,
Quid? quod ab ætherio venit hoc tibi munus Olympo.
Namque tibi Omnipotens emollit triſtia lætis,
Gratáque ſollicitis interſerit ocia curis,
Ut poſſis animo durum ſufferre laborem,
Et placidos tranſire dies, blandamque quietem
Carpere, jucundo curſu fugientibus annis.

CAP.

CAP. VI.

HOc quoque Phæbæa video sub luce dolendum (tur:
Perque hominum mortale genus commune vaga-
2. Sunt quibus ætherii magnus Regnator Olympi
Immensas donavit opes, donavit honores
Cunctaque successu felici incæpta secundat
Attamen haud partis uti, fructumque laboris
Carpere jucundum patitur ; sed surripit alter
Quæ peperêre sibi multo sudore; dolenda
Hæc plaga est, animi plaga immedicabilis ægri:
3. Tanta sequuntur opes aliquando incommoda; sed tu
Si bona summa putas longævæ tempora vitæ
Canitiemque tibi & longos optaveris annos,
Scilicet hinc speras fieri te posse beatum
Falleris, & procul a vera ratione recedis.
Siquis forte hominum spatiosum transigat ævum
Tristis & ad tremulos senii pervenerit annos,
Et sobolem & sobolis sobolem post fata relinquat,
Interea si vixit inops si vixit egenus
Divitiarum, aut si patrio bona parta labore
Prodigus effudit, vel avarus noluit uti
Sponte sibi miseræ cumulans incommoda vitæ.
Denique si in tenues abiit cum spiritus auras
Funera nemo gemat lugensve ad busta sequatur
Tristia, nemo oculis abeuntem aspexerit udis,

Fœtus

Fœtus abortivus media genitricis in alvo
Qui periit, nunquamque oculis radiata diei
Lumina conſpexit, tali ſene fauſtiùs exit,
4. Alter enim ſenſu caruit ſub morte dolorum,
Venturiſque malis fuerat præreptus: At Alter
5. Opprobrium cui vita fuit, ludibria fatum
Turpiter infelix miſerabile duxerat ævum
Inque cavum cecidit nullo plorante Sepulchrum;
Nomen & obſcuris tenebrarum obducitur umbris.
6. Quod ſi quis vitam exigeret bis mille per annos
Divitiis opibuſque virens & flore juventæ
Non tamen inde foret mortali e ſtirpe beatus:
Tandem etenim tenues vaneſcit vita per auras
Par levibus ventis, volucrique ſimillima ſomno:
Atque ſuum, licet ipſa foret longiſſima, finem
Obtinet; in mortem pariter contendimus omnes
Communemque domum petimus cava viſcera terræ.
7, Nec minus inſanis animo, ſi forte labore
Expectes aliquo vitam præſtare beatam;
Nam labor humanus ventri ſe devovet omnis,
Sed tamen haud unquam ventris furioſa cupido
Deſierit, certaſque ſibi præſcribere metas
8. Noverit, ergo opibus quid habent, gaziſque potentes
Quo ſuperent inopes? namque inſatiabilis ardor
Torquet utroſque ſimul parilique cupidine vexat.
Nec minus his illi miſeræ mala plurima vitæ
Perpetiuntur & in varios ſine fine dolores
Præcipitant, umbraſque avidi amplectuntur inanes,
Nec metam tetigiſſe valent tam ſæpe petitam,
Cum nequeant animum ſatiare libidine raptum,
Optatumque ſui portum reperire laboris.
Nec minus infelix ſapiens eſt mentis egeno
Obvius innumeris incerti caſibus ævi
Unde ſibi nequeat veram ſpondere quietem.

Uſque

Usque adeo studiis hominum genus undique vanis
Carpitur, & curis consumit inanibus ævum.
9. Disce hominum genus insanos compescere fluctus
Curarum atque animi motus frænare rebelles
Indomiti, & potius præsentia carpere, quam si
Heu nimis incertis inhians sine fine futuris
Turpiter amittas præsentis commoda vitæ,
Ne tibi quæ præsto est mox copia diffluat omnis
Per medias elapsa manus inopemque relinquat.
10. Quod fuit antiquis redivivum semper ab annis
Est homo, mortalique genus de stirpe creatum,
Et cito dejicitur lethali vulnere victus
Robore si fidens tecum Rex ætheris alti
Dimicat, atque tuis miserum caput objicit armis.
11. Quando ergo innumeris hominum gens undiq; curis
Anxia torquetur, studióque indulget inani
Tam variis frustrata modis, delusaque semper,
Quis sperare potest veram reperire quietem;
Dum levis hora fugit rapido velut umbra volatu?
12. Temporis eventus etenim Deus ipse futuri
Nocte premit, spissisque inclusum condidit umbris
Omne sub auricomi venturum lumine Phœbi.

CAP. VII.

QUa tamen arte leves miseræ mala plurima vitæ
Si mihi forte velis aures adhibere, docebo:
Virtutum prælustris honos & gloria clari
Nominis unguentis pretio certantibus auro
Præstat odoriferis & aromata dulcia vincit.
Nempe epulas inter festivaque gaudia sese
Spargit & ambrosium latè diffundit odorem
Unguentum, totamque domum dulcedine perflat.
Dum caput unius jucundo proluit imbre
Paulatim tamen amissa virtute fatiscit
Dulcis odor vacuas sensimque exspirat in auras.
At latè ingentem sese bona fama per orbem
Dissipat, oblectatque suo splendore tuentes,
Accenditque animos mira virtutis amore
Nec moritur, sed clara viget, post funeris umbras.
Mors quoque natali potior mihi ducitur hora.
Nascitur ærumnis etenim gens nostra ferendis
Pluribus & semper velut unda supervenit undam
Noxque diem noctemque dies sine fine sequuntur,
Sic nova præteritis superadvenientia damnis
Exagitant mortale genus, cumulantque dolores
Quotidie, nunquam placidæ datur hora quietis.
Sed mors cunctorum meta est extrema malorum
Quæ patitur gens nostra vago sub Sole; Sepulchrum

Per-

Perpetuam præbet requiem mortalibus ægris.
2. Hoc quoque crede mihi, monitus nec rejice noſtros:
Funereas ſpectare faces, lachrymoſaque buſta,
Vultuſque exanimes, oculoſque in morte natantes,
Eſt longè utilius, quam ſi conviva recumbas
Inter plena meri redimitus pocula ſertis.
Quid? quod in alterius tendens tua lumina finem,
Diſcis adeſſe tuum, properóque accurrere greſſu,
Communemque tibi moriendi incumbere ſortem.
Hoc tibi calcar erit venienti occurrere fato
Inſtimulans, ut cum moribundos deſerit artus
Corporis, atque ſuo coram ſe judice ſiſtit
Spiritus, æterni ſuperet radiantia mundi
Mœnia, nec miſeras Erebi deſcendat ad umbras.
3. Sic quoque ſedato conceptus pectore mæror
Pro ſcelere admiſſo, ſceleris quoque cauta futuri
Triſtitia eſt potior riſu ſtolidiſque cachinnis.
Talis enim in vultu reſidens dolor efficit intus
Cor melius, vanaſque abigit de pectore curas
Quæ falſa ſpecie multos & inanibus umbris
Alliciunt, rectóque trahunt a tramite greſſum.
4. Pectora prudentum non ſunt aliena dolori,
Crimina nam commiſſa gemunt, & omiſſa tremiſcunt
Officia, obſervantque ſuum cauto pede greſſum,
Perfunduntque ſuos lachrymarum flumine lapſus;
Signaque divini trepidant præviſa furoris,
Et vitare parant lachrymis precibuſque profuſis.
Pectora ſtultorum ſtolidis ſunt dedita ſemper
Atque addicta jocis vitæ ſecura futuræ,
(O ſtupor!) & vana tempus pretioſius auro
Lætitia ludiſque terunt, mærore fugato.
5. Eſt ſatius monitus ſapientum audire ſalubres,
Quamvis increpitent vocum aſperitate proterva,
Quam paraſitorum blandæ confidere linguæ,

Fiſtula dulce canit, volucrem dum decipit auceps.
6. Spinarum en veluti coſtis undantis aheni
Subdita congeries flammarum luce coruſca
Fulget, & ingenti ſtrepitu ferit aera, ſed mox
Flamma ſimul ſtrepituſque perit; ſic gaudia ſtulti
Ora aureſque trahunt hominum, mox lapſa per auras
Diffugiunt, & nulla ſui veſtigia linquunt.
O fluxa O brevis & ſubito peritura voluptas.
7. Si jaceat ſapiens nimio ſub pondere preſſus
Deficit atque labat ſapientia pectoris illi,
Et dolor in rabidas cogit prorumpere voces
Præcipitemque nequit frænis inhibere furorem;
Sic quoque prudentes alienant munera, nec non
Faſcinat ingenium grati ſpes blanda lucelli,
Qualibet uſque adeo lucri bonus eſt odor ex re.
8. Ergo in propoſitam contendas lumina metam
Quam petis, atque animo nunquam impatiente malorum
Quære fugam, nec flecte gradus a tramite recto
Caſibus oppreſſus duris & ſorte maligna:
Nec tibi blanditiis imponant munera vanis,
Seductoſque trahant ſcelerum per devia greſſus:
Impatiens animo domini qui juſſa relinquit,
Sorte premente, ſuum cupiens relevare dolorem,
Aggravat; at certè tandem mihi crede videbis
Optatum patientem animo contingere finem:
Quoſque in principio triſti ſub corde dolores
Pertulit, eventus felix penſabit abundè.
9. Præcipites iras inhibe moderamine certo,
Ira odium generans ſtultorum in corde quieſcit.
10. Tu quoque divinum caveas reprehendere numen,
Talia vaniloqua fundens dicteria lingua:
Sæcula præteritis cur non præſentia ſæclis
Æqua fluunt? ſortemque magis patiuntur iniquam?
Aut cur præteritæ fuerat pars optima vitæ?

Nunc

Nunc fato sequiore fruor ? si talia quæris,
Stultus es, & procul a vera ratione recedis :
Ergo absiste Deum flecti sperare querendo;
Consiliis Deus ipse suis nam cuncta gubernat
Quæcunque in tota mundi regione geruntur,
Optatumque facit sanctos contingere finem
Quamlibet innumeris pateant aliquando periclis.

11. Plurima juncta opibus nostræ sapientia vitæ
Commoda fert secum quicunque instructus utroque est,
Incola Phæbæo positi sub sydere mundi
Dulcem & frugiferam poterit traducere vitam.
Atque sui memores alios præstare merendo
Hoc facit ut patriæ sit idoneus, utilis agris,
Utilis & bellorum & pacis rebus agendis.

12. Quippe salutiferi tutam munimine scuti
Protegit humanam mentis sapientia vitam ;
Sic quoque præstat idem nummorum copia præsens.
Attamen hoc æqua sibi plus sapientia parte
Vendicat, interitum nequeunt avertere tristem
Divitiæ, duræque manum depellere mortis ;
At sibi devotis sapientia vera timorque
Numinis ætherii felicem in sæcula vitam
Perpetuat mortisque gravi de lege triumphat

13. Inclyta facta dei, nutu qui temperat Orbem,
Cerne oculis ; ecquis curvum quod reddidit ille
Corriget ? Illius nam legibus omnia parent.
Ergo illius opus reprehendere velle caveto
Quandoquidem tibi nil poteris prodesse querendo
Nec fletu aut lachrymis divinam vertere mentem.

14. Si tua processus habeat fortuna secundos
Lætus & exultans præsentibus utere rebus
Quæ tibi suppeditat cæli indulgentia ; sed cum
Per mare nimbosum turbantibus æquora ventis
Carbasa terrificis tua sunt agitata procellis

Attento perpende animo quæ causa tumentes
Excierit fluctus, pontumque armaverit ira.
An scelus admissis aliquod spatietur habenis
In te regna tenens, an amor furiosus habendi,
An vana ambitio, aut carnis scelerata libido?
Hoc vigil inquire, & quærendo detege crimen,
Detectumque fatere deo, fassusque relinque.
Nec minus intentis oculis circumspice, tutum
Qua ratione queas reperire ac tangere portum:
Commoda in ambiguis tibi cura hæc utraque rebus.
Hoc quoque perpensum memori tu mente teneto:
Sortem utramque deus vario discrimine mistam
Temperat, ut nequeant mortali semine creti
Eventura sibi certis prænoscere signis.
15. Omnia quæ eveniunt nitido sub Sole notavi,
Invida vita licet spatiis me incluserit arctis:
Est qui justitiam sequitur, mentemque manumque
Criminis immunem retinet; sed cæsus iniquæ
Victima fortunæ cadit: est qui sanguine dextram
Polluit, & vitiis totus scatet undique fœdis,
Et tamen ille trahit longævæ ad sera senectæ
Tempora sepositam procul omni à turbine vitam.
16. Ergo tibi puro cum religionis amore
Callida juncta regat vitam prudentia, zelo
Sit cautela comes, serpens te admixta columbæ
Servet ab innumeris salvâ pietate periclis:
Nam sæpe ipsa suam probitas temeraria vitam
Abjicit, acceleratque sibi male provida mortem:
Nec falsa illusus pietatis imagine, vires
Destrue corporeas, animive infringe vigorem,
Nec nimio sermone sacrum tu numen adora;
Cordis enim cernens penetralia Rector Olympi
Non prece prolixa capitur, sed pectore puro
Et gemitu & lachrymis contrito corde profusis.

17. Ne

17. Ne tamen impietas laxis grassetur habenis,
Dum trahis in pejus sensu mea verba sinistro
O homo stulte cave; pariter mentemque manumque
Sordibus a scelerum vacuam servare memento;
Ne mereare oculis fieri spectacula cunctis
Tristia carnificis dextra trabe nexus ab alta:
Neve ardore gulæ rapidove cupidinis æstu
Quanquam haud sponte tibi properes abrumpere vitam;
Aut etiam scelerum furiis agitatus acerbis
Occultum quatiente animo tortore flagellum
Sponte tua proprio fodias tibi pectora ferro.
18. Utile consilium tibi nunc, mihi crede ministro.
Hinc ne averte gradum, monitus nec rejice nostros,
Inter utrumque tene, medio tutissimus ibis,
Nam sincera dei reverentia, firma salutis
Anchora & humanæ statio tutissima vitæ
Hæc docet; hoc fixum statuunt in tramite gressum,
Qui castè pia sacra colunt errore relicto.
19. Plus homini longe sapientia roboris addit
Confirmatque animum cunctis in rebus agendis
Denorum quam turba virûm fulgentibus armis
Ardua turrigeri tutans fastigia muri.
Hæc facit ut raro titubet vestigia lapsu;
Hæc facit ut labens iterumque iterumque resurgat.
20. Nam lapsus vitare nequit, nec criminis expers
Ullus in orbe suam potis est traducere vitam;
Sed minimum peccant quibus est sapientia custos,
Directrixque operum conservatrixque suorum
Illa salutiferæ monstrat compendia vitæ.
21. Ne nimis attentas da verbis omnibus aures
Sicubi quis tacitis loquitur secreta susurris,
Ne forte ipse tuum famulum tibi dira precantem
Deprendas, rabidoque animum rapiare furore.
Sæpe modo simili tua te mens conscia novit

 Devo-

Devoviſſe alios & eodem crimine damnat,
Cur aliorum ergo in vitiis tam cernis acutum ?
23. Cuncta hæc ipſe equidem ſtudio prudente notavi :
Tunc ego celſa tuæ, dixi, ſapientia ſedis
Culmina contingam : Sed me mens vana fefellit.
24. Quis reperire tuam potis eſt indagine ſedem,
Tam vaſtis hominum ſpatiis quæ gente remota es ?
25. Sed licet obſcuris lateant tot clauſa ſub umbris,
Non tamen abjicio mentem ſtudiumve relinquo,
Nobilitas generoſa animi non fracta labori
Succubuit, ceſſitve malis ; myſteria rerum
Pergit & occultas avide perquirere cauſas
Quantaque ſtultorum teneat veſania mentes
Inflammetque animos diro impietatis amore.
26. Tum vero inventum eſt aliquid mihi morte vel ipſa
Fellis habere magis ; mulier quæ ſubdola corde eſt
Blanditiiſque ſuis juvenili retia turbæ
Sternit & in laqueos miſerum ſeducit amantem,
Seductumque capit, captum quoque detinet : illam
Effugiet, cujus domini reverentia pectus
Incolit, aſt illi ſceleratus præda futura eſt.
Hunc meritricis amor vinclis conſtringit ahenis,
Stultaque mellifluis captivat pectora dictis.
27. Hoc quoque compertum eſt ſcrutanti ſingula rerum
Luſtrantique oculis paſſim mortalia fixis
28. Ut numerum reperire queam, quem quærere perſto
(Dixerat admonitor) ſed adhuc mens neſcia veri
Hæret, & ambiguo trepidat ſententia motu,
Unum in mille viris aliquem quandoque notavi
Pectore ſincerum & veræ pietatis amantem ;
Sed non fæmineæ mihi tanto ex agmine turbæ
Unica viſa fuit ſincera prædita mente
Intima corda gerens blandæ conformia linguæ.
29. Non poſſum innumeras ſcelerum comprendere formas,
Ne-

Nequitiæque modos varios fraudiſque malignæ
Hoc certe humanæ vincit molimina mentis.
Qua tamen hæc prima veniant ab origine noſtros
Eminet ante oculos manifeſto in lumine, ſexum
Fecit utrumque deus rectumque & crimine purum:
Ambo tamen ſubito recto de tramite greſſus
Deflexêre ſuos ſtygio ſerpentis ab aſtu
Seducti, legemque dei ſprevere verendam
Dumque umbras avidè ſtulti amplectuntur inanes
Se miſeri ſtirpemque ſuam ſeroſque nepotes
Prolapſi ſubita ſimul involvêre ruina.

CAP. VIII.

AN tibi pergratum eſt, ſi plebs tibi vertice prono
Dicat ave, & ſupplex dominum te voce ſalutet;
Aſpectus venerata tuos, vultumque verendum?
Tunc fac vera tuam decoret ſapientia mentem
Qua juſtum & rectum a pravo diſcernere poſſis;
Pectora cæleſtis ſapientia ſi colat, illinc
Manat in externos decor & reverentia vultus,
Exornatque humilis frontem veneranda quiritis
Gratia, regalemque oculis infundit honorem.
2. Hoc quoque, quod moneo, memori tu mente teneto:
Conſilium ne ſperne meum: Parere memento
Regibus, & leges auguſtas juraque ſerva,
Quando voluntati divinæ haud diſſona conſtant.
Hoc jubet, hoc mandat, violatorique minatur
Sydereo lex miſſa polo, Dux unica vitæ,
Cui tua perpetuo lingua eſt obnoxia voto
Jurandóque tuum caput obſtrinxiſſe fateris.
3. Hinc vero utilitas ipſi tibi provenit ingens:
Hac ratione queas ſecuram ducere vitam
Immunemque malis: nam cum Rex voce tremenda
Intonat, & rabidæ jaculatur fulmina linguæ,
Cum fremit irarumque omnes effundit habenas,
4. Facta puta quæcunque jubet; ſi dixerit olim
Præcipites famuli rapite hunc, cruciatáque duris

Cor-

Corpora tormentis ſtygiæ demittite morti ;
Protinus hi faciunt, ſtat pro ratione voluntas
Dictaque pondus habent, ubi dirum ac triſte minatur.
Ecquis enim Regem increpitet, ſic ora reſolvens ?
Quid facis ? heus rabidum frænis inhibere furorem
Incipe, cur tumidas adeo exardeſcis in iras ?
5. Tutus aget vitam procul omni a turbine, quiſquis
Mandatis facilem dederit regalibus aurem.
Cautus enim ſapiens diſtinguit tempora rerum
Nec temere ille caput Regalibus objicit armis
Cum Regi pariterque deo parere licebit
Regna nec ætherio pugnant pereuntia Regno,
6. Non tamen uſque adeo duros ſapientia caſus
Effugit, at miſeræ patitur mala plurima vitæ.
7. Quippe eventa latent denſis obſeſſa tenebris :
Neſcia mens hominum fati ſortiſque futuræ
Per præceps, per acuta ruit moderamine nullo
Nec ventura oculis potis eſt diſcernere lippis.
Ecquis enim valeat certis prædicere ſignis
Quæ fugiunt fragilem ſub nocte latentia viſum ?
8. Hæc quoque communis pariter ſors omnia miſcet :
Morte pari rapitur, ſimilique occumbere fato
Cogitur in ſolio reſidens Rex ipſe ſuperbo
Et pauper medio reſidens in ſtercore : turres
Auguſtas tenueſque caſas diſcrimine nullo
Pallida mors populat, mors ſceptra ligonibus æquat :
Copia nulla fugæ : nec ſigna relinquere fas eſt,
Hæc ubi bella vocant : fraudis ſcelerumque miniſtri
Nequitiæ qui cuncta ſuæ fore prona putabant,
Non tamen eludent rigidi jus triſte ſepulchri
Retia terribilis nequeunt evadere mortis.
9. Hæc ego rimando nitidi ſub lumine ſolis
Omnia perſpexi perſæpe ad culmina rerum
Injuſtis creviſſe datur : rapiuntque feruntque

Inno-

Innocuos, ferroque necant vel fraude ; sed illos
Exitium crudele manet : tolluntur in altum
10. Ut lapsu graviore ruant : persæpe tribunal
Impius ascendit, quod asylum dulce piorum
Debuerat fieri ; tunc vi gerit omnia passim,
Commaculatque suam justorum sanguine dextram :
Sub pedibus jus fasque premit violentia, donec
Lethifera mors atra manu sine fine furentem
Corripiat, scelerique modum sic ponat ; at ille
Protinus æternis fato rapiente tenebris
Obruitur, longaque jacet sub nocte Sepultus.
Turbator gravis ille jacet quem cuncta tremebant :
O servare modum dominandi ignara cupido !
O vana O fragilis perituri gloria sceptri !
11. Nempe quod haud subito culpam sua pœna coërcet,
Justitiæ quod signa suæ plectendo scelestos
Rara dat Omnipotens magni Dominator Olympi ;
Propterea gens cæca hominum violenter in omnem
Nequitiam sine lege ruit ; se accingit ad omne
Flagitium, laxisque furens bacchatur habenis
Illa, nec æternam sibi pœnam instare tremiscit.
12, Ne tamen hoc viso pietas labefacta fatiscat
Demittatve animum, sed spe caput erigat altum.
Namque impune licet multos exegerit annos
Impius absque metu, centenaque crimina nullo
Vindice perficiat, scelerumque in sorde senescat :
Fælix ille tamen domini qui numen adorat
Et Domini pia jura colit legesque verendas :
Post mortem nam corporeis mens libera vinclis
Scandet in ætherii radiata palatia Cæli.
13. At minimè fælix erit impius, illius ævum
Effugiet rapido veluti levis umbra volatu
Tum vero in stygias mox præcipitabitur umbras.
Hic sine fine luet sceleratæ crimina vitæ,

Hic

Hic lachrymas sine fine dabit sine fine dolebit,
Extendetque suos sæclorum in sæcula fletus.
14. Ergo animis vos este bonis qui pectore puro
Numen adoratis domini, nec corda dolore
Fracta cadant, durisque negent succumbere rebus
Quamlibet adversas moveat fortuna procellas.
Sæpe etenim in positis sub solis lumine terris
Pressa jacet pietas, variisque obnóxia damnis:
Et contra impietas blandæ super æquora vecta
Prosperitatis agit vitam sine nube serenam,
Sed cito in aerios volat illa evanida ventos.
15. Nunc igitur monitis animos advertito nostris,
Ecquid enim potero melius suadere monendo?
Quicunque haud ficto veneraris pectore numen
Incola phæbæo positi sub sydere mundi,
Accipe cum liquido cerealia munera vino:
Arripe dum fas est pereuntis commoda vitæ
Lætus & exultans animo: fugientia prompta
Gaudia carpe manu, cælestibus utere donis
Dum licet, extemplo fugit irrevocabile tempus.
16. Nam juvat insanos animi compescere fluctus
Æternique Patris nullum reprehendere factum,
Quanquam adversa bonis aliquando & læta scelestis
Obveniant sub utroque polo degentibus; ipse
Ipse ego syderei lustrabam facta Tonantis,
Facta per immensum peragit quæ singula mundum.
Hoc studio traduco diem, traduco tenebras
Pervigil & placido caruerunt lumina somno.
17. Non tamen illorum abstrusas indagine causas
Detego, nec video densis obsessa tenebris
Divini consulta animi quo tendere pergant.
Tu vero reverere Deum, quem prendere nescis
Nec modulo metire tuo, qui numine sancto
Unicus æternas orbis moderatur habenas

Arbi-

Arbitrioque ſuo mortalia cuncta gubernat.
Non potes illius ſenſus aperire repoſtos,
Scilicet hanc vaſtam ingenio qui tentat abyſſum
Oceani metitur aquas; quin mente ſagaci
Præditus, huc penetrare parans ſpem nutrit inanem.
Nempe licet ſocias labor & ſapientia vires
Contulerint, arcana Dei reſerare nequibunt
Abdita, nec tenebris poterunt educere cæcis.

CAP.

CAP. IX.

HÆC ego ſollicitâ luſtravi ſingula curâ
Ut monſtrarem aliis, tenebriſque exerta docerem:
Nempe quod immunes ſcelerum, fraudiſque pudendæ
Et vera pietate graves, duce numine cunctas
Res peragunt, pacemque gerunt & prælia clavum
Divinâ retinente manu, circumque gerente.
Nec tamen inde licet certis cognoſcere ſignis
Quem Pater Omnipotens miro dignatur amore,
Proſequiturve odio ; pariter ſic omnia paſſim
Omnibus eveniunt : pariter pravumque piumque
Inſontem ſontemque, immundum & crimine purum
Cultoremque Dei contemptoremque perennis
Nunc ſors dura premit, vultu modo læta benigno
Reſpicit ac dubiis venit & fugit improba pennis.
Impius & pietatis amans, nomenque verendum
Qui temerare Dei metuit, quique ore profanat,
Lumine dum vitæ fruitur mortalis, uterque
Nunc mærore gravi premitur, nunc pectore læto eſt,
Obvius ambiguis incerti caſibus ævi.
3. O hominum vita infelix ! O ſubdita duris
Vita malis, quam nos agimus ſub lampade Phæbi,
Injuſtos juſtoſque locans diſcrimine nullo !
Impius atque pius parili nunc ſorte fruuntur,
Atque idcirco caput tollens impune vagatur

Gens vesana hominum, scelerumque libidine rapti
Nequitiæ dant fræna suæ, dant fræna furori
Dum lux alma manet: tandem in cava busta trahuntur
Tum demum gelida taciturna in sede quiescunt:
Queis furor iste fuit sceleratam ducere vitam,
Quæ subito aufugiens miseros inopesque reliquit!
Jamque jacent, nec spe sortis melioris aluntur.
4. Quisquis enim vivos inter vitalibus auris
Vescitur, in duris sibi læta ac dulcia rebus
Eventura putans animum spe sustinet ægrum,
Maxima sollicitæ sunt hæc solamina vitæ
Nam canis exanimum præcellit viva leonem.
5. Quisquis enim fruitur vitali lumine, mortem
Jam jam instare videns, venienti occurrere fato
Ille parare potest; ut cum sua membra reliquit
Spiritus ætheriam scandat novus incola sedem,
Angelico plaudente choro; non corpore functæ
Hoc præstare valent animæ; nec quicquid in orbe
Humano geritur norunt, nec noscere curant:
Mercedem exacti nitido sub sole laboris
Jam tulerant; spes nulla aliud mercedis habendi.
6. Horum fama etiam sociorum e mentibus omnis
Exulat, horum etiam mærores, gaudia, livor
Blandus amor, flagrans odium cum flamine vitæ
Cuncta simul tenues abeunt fugitiva per auras.
Ne rerum aurato nitidi sub lumine Phæbi
Gestarum hinc ullam datur his attingere partem.
7. Quid facias igitur? bona tu pereuntia capta
Dum sinit hora fugax: reparent cerealia vires
Munera, lætificum relevet tibi pectora vinum,
Hoc decet ætherei probat hoc dominator Olympi.
8. Unguenta exhilarent caput & tibi corpora cingat
Vestis hyperboreas imitans candore pruinas.
9. Cum consorte tori, dulci cum conjuge lætus

Exige

Exige sepositis ævum irreparabile curis;
Dum fragilis tibi vita manet sub lumine Phæbi,
Dum fragilis tibi vita manet, Regnator Olympi
Quam tribuit; merces etenim tibi sola laboris
Illa datur nitidi rutilo sub lumine Phæbi.
10. Quod tibi contingit faciendum, hoc perfice totis
Viribus; Ah! gelido tua quo via ducit in antro
Ingenii fax nulla micat, sapiertia nullum
Præstat opus, nullosque parit solentia fructus.
11. Hoc quoque conspexi rutila sub lampade Phæbi
Non semper celer in cursu, nec fortis in armis
Victor abit, lauroque caput victrice coronat
Nec semper sapiens incommoda pellere novit
Importuna famis, nec acervos mente sagaci
Nummorum accumulat, opibus nec semper abundat;
Nec bene promeritos sectatur gratia cunctos
Tam dubiá subnixa rota sors omnia versat.
12. Nescia gens hominum fati sortisque futuræ
Squamiger incautis ut cum secat æquora pinnis
Armatos rapit ore cibos; ærique recurvo
Fixus abire fuga nescit, pendetque præhensus.
Et velut ex alto volucris levis æthere penna
Remige fertur, & in solida vestigia terra
Cum posuit, laqueos cito præcipitatur in arctos;
Sic cito gens hominum venturi improvida duris
Illaqueata malis hæret: fuga nulla malorum est.
13. Hæc quoque conspecta est oculis sapientia nostris
Auricomæ sub luce facis, sapientia nostro
14. Ingens visa animo: fuit urbs tenuissima paucis
Culta viris; nullis instructa paratibus: Hanc Rex
Maximus innumeris equitum peditumque petebat
Agminibus, densaque illam obsidione premebat:
15 Hic pauper tamen unus erat. cui, quamlibet esset
Res angusta domi, longè tamen omnibus unus

Inge-

Ingenii virtute ſui præluxerat ; ille
Conſiliis urbem prudentibus eruit ; at non
Urbs illi acceptam referebat grata ſalutem,
Nec lauro & meritis redimibat tempora ſertis.

16, His ego conſpectis, dixi, ſapientia præſtat
Viribus, at pauper ſapiens contemnitur ; ejus
Verba abjecta jacent ; placidamque his abnuit aurem
Dives agris, dives poſitis in fœnore nummis.

17. Si tamen illius placido quis pectore verbis
Intentaque piis monitis ſe præbeat aure,
Hunc magis alliciet placido vox illa ſuſurro,
Murmura quam ſtolidæ latè reſonantia linguæ :

18. Et magis hoſtiles frangit ſapientia vires
Fortia quam nitido radiata haſtilia ferro :
Sed tamen unius vitio quandoque ſceleſti
Fabrica, quam docta ſapientia condidit arte
Deſtruitur, ſubitamque trahit convulſa ruinam.

CAP. X.

SIcut ab exanimis mutantur aromata muſcis
Artifici compoſta manu, dulcedine captæ
Suavibus unguentis cum immerſa cadavera linquunt
Ac liquidi fœtore gravi fœdantur odores.
Sic quoque ſtultitiæ minimum, ſapientia claros
Quos facit, exiguæ maculatos crimine labis
Dedecorat, celebres nebulis obducit honores.
2. Vir ſapiens peragit fæliciter omnia; ſed qui
Mentis inops res aggreditur facit omnia pravè,
Succeſſuque carent acti ſine mente labores.
3. In mediis ubicunque viis maleſanus oberrat
Stultus, & in plateis veſtigia figit apertis
Stultitiam celare nequit: manuumque pedumque
Motibus hæc oculis manifeſta eſt undique cunctis
Nec minus hanc prodit turbati inſania vultus.
4. Ira magiſtratus ubi te premit aſpera, nunquam
Officio diſcede tuo; ſed læſus ab illo
Fer patiente animo rabidas patientia mentes
Lenit, & horribilem vinclis premit illa furorem.
5. Hoc quoque ſpectandum nitidi fax aurea mundi
Luminibus noſtris dederat miſerabile; ſed quod
Fluxit ab inſani ſtulto moderamine Regis:
6. Stultitia excelſum conſcendit culmen honoris
Dejiciturque gradu ſapientia: Lumina ſæpe

7. Hoc mea viderunt fieri, per rura, per urbes
Mentis inops magna famulûm ſtipante caterva
Quadrijugis invectus equis in ſe ora trahebat
Undique ſpectantís populi, dum divite juxta
Præditus ingenio quia ſola pecunia deſit,
Solus inopſque ſuum, comitante ſatellite nullo
Carpit iter, ſpretoque premit veſtigia greſſu.
8. Qui puteum fodit, alterius qui retia vitæ
Clam ſtruit, ille ſibi interitum parat ipſe, ſuiſque
Implicitus laqueis, nullo auxiliante jacebit.
Qui vero irriguos ſeptum perrumpit in hortos
Per ſcelus atque nefas, rabido mox dente petetur
Serpentis media taciti latitantis in herbâ.
9. Saxa loco quicunque movet, lædetur ab illis,
Nec facilè evadit, findit qui ligna ſecuri
Quin ictu ſua crura petat, ſibi vulnera figat.
Sic aliis nocumenta parans ſibi noxius ipſe eſt ;
Sic & amicitias alienas rumpere quiſquis
Tentat, ſeſe odiis aliorum exponit acerbis.
10. Si tibi ferri acies viduatur acumine ; nec tu
Hanc reparas, tritoque facis juveneſcere ſaxo,
Quid tibi reſtat adhuc ? tunc vi majore ſecurim
Imprime, tunc geminas plagæ ſuperaddito vires :
Sic tibi ſi ingenii vel opum ſit parva facultas
Quod deeſt ingenii vel opum, ne cæpta relinquas,
Hoc labor aſſiduus duplicataque cura rependat.
Hoc docet innumeris quæ ſe ſapientia rebus
Didit, & ad varios variè ſe accommodat uſus.
11. Dira veneficii ſerpens licet inſcia, membris
Vulnera tabifico figit lethalia morſu :
Haud aliter lethum dat inevitabile ſævo
Vulnere garrulitas rabidæ temeraria linguæ.
12. Sicut enim ſapiens recto moderamine linguæ
Utilis ipſe ſibi eſt, aliis quoque multa miniſtrat

Com-

Commoda, ſic ſtultus frænis inhibere loquelam
Neſcius ingentes aliiſque ſibique dolores
Parturit, at vero imprimis ſibi noxius ipſe eſt,
Obrutus ipſe ſuæ perit ille voragine linguæ.
13. Stultitiam effutit, fari ſimul incipit, at cum
Progreditur ſermonis iter ; prorumpit in omne
Flagitium, laxiſque furens bacchatur habenis.
14. Mos quoque ſtultorum eſt multas effundere voces
Verbaque vaniloqua cumulare improvida lingua ;
Speque futurorum ſtolido ſibi pectore plaudunt
Ambigua cum nemo ſciat mortalis in orbe
Quid ferat hora ſequens, latitant ſub nocte futura,
Ecquis enim tenebris valet hæc educere cæcis?
15. Stultorum genus incaſſum fruſtraque laborat
Semper & in curis conſumit inanibus ævum,
Nam veram quærendo nequit reperire quietem.
16. Væ tibi terra tuas ubi Rex qui tractat habenas
Eſt puer, indulgentque gulæ, qui jura miniſtrant,
Manè ubi ſol liquidis primum caput exerit undis.
17. Fælix terra tuas ubi Rex qui tractat habenas
Regali ingenio eſt, & qui tibi jura miniſtrant
Officii nunquam immemores ubi munia regni
Sunt obeunda cibis onerant ſua membra, ſed apto
Tempore diſcumbunt epulis & corpora duris
Feſſa miniſteriis mulcent reparantque labori
Non ut luxuriæ laxentur fræna pudendæ,
Viribus at vegeti præſcripta ad munia ſurgant.
18. Paulatim occultis, domino torpente, ruinis
Tecta cadunt, luit has merito ſocordia pœnas,
Atque minutatim terræ dilapſa recumbunt.
19. Feſtivis ſunt apta jocis convivia, vinum
Cor levat, at ſolus reſpondet ad omnia nummus,
Solus & ad cunctos pariter ſe accommodat uſus.
20. Sacrilegis clauſo lacerare in pectore verbis

Illum, qui diadema gerit regale caveto,
Aut vomere in proceres rabidæ mala toxica linguæ
Interiore domus residens in sede ; hominum gens
Si tacet, aëriæ referent tua verba volucres,
Ad pœnam aligero populo prodente traheris.

CAP.

CAP. XI.

NE dubita liquidis panem committere lymphis:
Post multos redit ille dies cum fænore multo:
Non quæ præteritis vidit benefacta diebus
Omnipotens, neglecta jacent, nec fruge carebunt.
Nec qui sydereum precibus pulsavit olympum
Pectore contritus vacuus mercede manebit,
Sera licet veniat, veniet, mihi credito tandem.
2. Munificas memor esto manus extendere septem
Pauperibus, nec tu veniat si octavus ad ædes
Forte tuas, occlude fores, inopemve remitte:
Scilicet humanæ fugiunt te incommoda vitæ
Plurima, quæ variis adeo est obnoxia damnis:
Et tantum in levitate sua constare videtur.
3. Nubila se in liquidas solvunt prægnantia guttas,
Lataque lætifico perfundunt arva rigatu:
Tu quoque, ut a mutis capias documenta magistris,
Nubis ad exemplum gravidæ, quæ sponte liquentes
Prodiga fundit aquas sitibundæ in guttura terræ,
Dives opum sis largus opis, nec durus egenum
Rejice, sed miseros aliorum respice casus,
Respectos miserare animo, miseransque coruscum
E loculis Deprome tuis, ac sparge metallum
In viduas, vetulos, puerosque parentibus orbos.
Hoc decet, hunc æquum est mortali insistere callem:

Illum, qui diadema gerit regale caveto,
Aut vomere in proceres rabidæ mala toxica linguæ
Interiore domus residens in sede ; hominum gens
Si tacet, aëriæ referent tua verba volucres,
Ad pænam aligero populo prodente traheris.

C A P.

C A P. XI.

NE dubita liquidis panem committere lymphis:
Post multos redit ille dies cum fænore multo:
Non quæ præteritis vidit benefacta diebus
Omnipotens, neglecta jacent, nec fruge carebunt.
Nec qui sydereum precibus pulsavit olympum
Pectore contritus vacuus mercede manebit,
Sera licet veniat, veniet, mihi credito tandem.

2. Munificas memor esto manus extendere septem
Pauperibus, nec tu veniat si octavus ad ædes
Forte tuas, occlude fores, inopemve remitte:
Scilicet humanæ fugiunt te incommoda vitæ
Plurima, quæ variis adeo est obnoxia damnis:
Et tantum in levitate sua constare videtur.

3. Nubila se in liquidas solvunt prægnantia guttas,
Lataque lætifico perfundunt arva rigatu:
Tu quoque, ut a mutis capias documenta magistris,
Nubis ad exemplum gravidæ, quæ sponte liquentes
Prodiga fundit aquas sitibundæ in guttura terræ,
Dives opum sis largus opis, nec durus egenum
Rejice, sed miseros aliorum respice casus,
Respectos miserare animo, miseransque coruscum
E loculis Deprome tuis, ac sparge metallum
In viduas, vetulos, puerosque parentibus orbos.
Hoc decet, hunc æquum est mortali insistere callem:

 Indo-

Indomitas nam ſæva manus mors omnibus æquè
Injicit, & pariter dites inopeſque præhenſos
Arripit, & mæſtas Erebi detrudit ad umbras.
Hic ſua quemque manet merces, prout vita peracta eſt,
Præmia digna bonis veniunt hic, pœna ſceleſtis
Debita cum ſævo fati illachrymabilis enſe
Procubuère, velut quercus cum cæſa ſecuri
Congemuit, traxitque jugis avulſa ruinam
Sive cadat tepidos frondenti vertice in auſtros
Seu cadat in Scythici Borealia frigora ponti,
Qua cadit illa manet ; nec ſeſe attollit in altum
Rurſus & in ſolito pandit ſua brachia trunco.
4. Qui metuit ventos non audet ſemina terræ
Credere, nec referet meſſem lætatus opimam
Qui timet imbriferi minitantia nubila Cæli,
5. Qua ratione animus teneros infantis in artus
Inſinuatus eat, ſeſeque per omnia ſpargat
Membra, ſed humani fugiat ſpectacula viſus
Te latet hoc ; hæc te minus hoc latet oſſa tenella
Qua ratione ſuum media genitricis in alvo
Nutrimentum habeant, ſenſimque increſcere pergant
Atque minuta ſim prægnantis viſcera tendant ;
Sic quoque divinæ tibi facta ingentia dextræ
Sunt ignota ; ſi tua fugiunt hæc lumina mentis :
Non potes hæc oculis penetrare impervia lippis.
6. Exoriente die ſementem credere terræ
Incipe, nec liquidas ubi ſol deſcendit in undas,
Deſine, quis poterit certis prædicere ſignis
An tibi nocturnus labor, an tibi forte diurnus
Ex voto ceſſurus erit, vel forſan utrumque?
7. Lux oculos ſplendore rapit, lux aurea Phœbi
Pellicit humanos animos, & pectora palpat
8. Letitia ; ſed tu ſpatioſæ tempore vitæ
Si frueris, longumque trahis fæliciter ævum

Donec

Donec ad occiduæ venias extrema ſenectæ,
Mente tamen reputa longæ venientia noctis
Tempora, ſub gelido tibi traducenda ſepulchro.
Nil niſi quod prorſus vanum eſt tibi vita miniſtrat.
9. Lætitia exulta juvenis juvenilibus annis,
Et tua ſepoſitis hilarentur pectora curis;
Carpe voluptates varias genioque libenter
Gratificare tuo: nulla dulcedine, nullis
Illecebris quaſcunque oculis animoque requiris
Abſtineas; at miſta tamen ſint ſæria lætis;
Judicis ad magni tandem rapière tribunal:
10. Ergo abſiſte animum ſtudiis corrumpere pravis,
Nec tua flagitiis maculentur membra pudendis,
Namque juventa fugax rapido volat ocyor Euro.

CAP. XII.

AUtoris memor eſto tui jam in flore juventæ
Purpureo firmata ſuis dum corpora nervis
Sana vigent ſolidæque ſuo ſtant robore vires.
Dum tibi tempus abeſt triſtis lugubre ſenectæ
Dum tibi decrepitæ procul abſunt tædia vitæ
Lingua nec in miſeras ſenii languore querelas
Solvitur, ah ! cur fata gradum tardata morantur ?
Hei mihi ! vivendi quod adeſt jam nulla voluptas.
2. Dum tibi luna ſuum referunt fraterque nitorem
Nocturnæ nec flamma facis, nec flamma diurnæ,
Aſtraque fuſcantur nitidos caligine vultus ;
Nubila nec pluviis redeunt tenebroſa fugatis.
3. Scilicet occidui in duris languoribus ævi
Cuſtodes queis cura domus commiſſa tuendæ
Debilitate ſimul gelidoque horrore tremiſcent.

Atque

Atque viri curvos validi flectentur in arcus.
Versantesque molam numero pereunte suorum
Absistent assueto operi : tenebrisque tegentur
Qui geminum geminis caput exeruere fenestris.
4. Cunctaque per plateas claudentur limina cunctas
Dum sonat exiguo mola circumflexa susurro
Mollis & ex oculis pariter cum voce volucris
Cristatæ sopor aufugiet, corpusque monebit
Inviso relevare toro ; tenuique crepabunt
Murmure suavisonæ labefacta voce puellæ.
5. Tunc miseris quodcunque vident sublime timorem
Injiciet, terrorque viam spargetur in omnem
Fervida cum rapidos circumvehit ungula currus.
Tum grave vel minimam fuerit portare cicadam,
Atque cupido animum solitus stimulare relinquet.
Jamque domum genitus mortali e stirpe perenno
Ingreditur, plateasque tegunt pia turba dolentum,
Exanimum comitans ad tristia busta cadaver,
Et luteam gelido massam impositura sepulchro.
6. Autorem ergo tuum colito nunc, dum tibi dulcis
Vita manet, nec dum nivei compago metalli
Jucundo religans animam cum corpore nexu
Solvitur ; atque leves penitus vanescit in auras :
Nec globus ille oleum vitaì lampadi subdens
Aureus, assiduo contorquens vortice flumen
Sanguinis & liquidum faciens in corpore gyrum
Rumpitur ut nequeat solitos iterare recursus.
Nec fracta est medio fontis salientis in alveo
Urna, nec ut liquidas rota flexilis extrahit undas
7. Cisterna. Cinis in cinerem tunc versus abibit ;
Tum vero æthereum repetet mens ipsa parentem
Unde ortus tulit illa suos : ut præmia vitæ
Digna ferat post fata suæ ; sedemque tenebit

Syde-

Sydeream, aut ſtygias fugiet damnata ſub umbras
8, O curas hominum! O quantum eſt in rebus inane!
(Sic pius admonitor clamat) nil præter inane
9. Mundus habet; pius admonitor, quia mente ſagaci
Præditus ipſe fuit, populum præclara docebat
Plurima, conſtanterque pio ſermone monebat.
Multaque collegit vigili proverbia cura
Solerti intentus ſtudio, collecta locavit
10. Ordine cuncta ſuo: Quin & lectiſſima verba
Quæſivit, quæſita typis mandavit ut omnes
Juſtitiam rectique viam ſervare doceret.
11. Aſſimilare queas ſapientum dicta flagellis
Vitare errores rectumque capeſſere callem
Inſtimulant; clavos referunt hæc ipſa trabales
Artificum fixos manibus, qui prorſus ab uno
Principe dependent; etenim ſic verba virorum
Prudentum defixa animis conſtanter inhærent.
12. Hinc tibi deſumas monitus dulciſſime fili
Queis vitam moderère tuam, ne tramite recto
Devius error agat: hominum per ſæcula gentem
Scribendi ſine fine libros innata cupido
Inſtimulat quos nemo valet percurrere cunctos
Quamlibet immenſo ſeſe ille labore fatiget
Continuans luci tenebras lucemque tenebris.
13. Jam mihi dictorum repetenda eſt ſummula, tuque
Audi avidè & monitis animos advertito noſtris,
Senſibus hæc imis, res eſt non parva, reponas.
Fac vereare Deum ſincero pectore, nec non
Divinis faciles adhibe tu legibus aures,
Hic ſcopus humanæ, meta eſt hæc unica vitæ,
Quam ſpectare decet ſenium cum flore juventæ,
Et pueros cum virginibus matreſque nuruſque.

14. Quicquid enim mundi factum est ab origine, quicquid
Fiet ad extremo radiatum lumine solem.
Cum chaos antiquum mundo pereunte redibit
Singula librabit trutina deus ipse severa
Seu pia, seu contra sint impia, sive tenebris
Obruta, sive diem videant manifesta serenum.

F I N I S.

PARAPHRASIS
IN
Duo Cantica MOSIS POETICA,
QUORUM

Alterum videre eſt in Libro ipſius quinto, cui nomen Deuteronomium ; alterum in ſecundo qui inſcribitur Exodus.

Autore GULIELMO HOGÆO.

Ex Typographiâ *Joannis Richardſon* impenſis Authoris. M DC LXXXVI.

CANTICUM
MOSIS
Quod Continetur
DEUTERONOMII

CAP. XXXII.

AUdite O Cæli quæ nunc ego verba profundam;
Et voces, O terra, tuam demitte per aurem
Mellifluas, quas ipse canam dulcedine mira.
2. Magna canam, miranda feram, memoranda recludam,
Queis gens Isacidûm cupidas si advertitis aures

Efficient

Efficiant virtute animum florefcere, tanquam
Cæleftis cadit imber aquæ, quo gramina furgunt,
Ac veluti ros mane novo defcendit in herbas
Indeque purpurei revirefcit gloria prati.
3. Nam Sanctum celebrabo deum, rerumque parentis
Jure ego doctiloqua referam præconia lingua :
Vos quoque facta dei linguis celebrate difertis.
4. Ille velut rupes medio eft firmiffima ponto,
Quæ fremitus falientis aquæ contemnit inanes :
Propofitis non ille fuis fruftrabitur unquam :
Ille fibi conftat femper, juftique tenorem
Et veri rectique colit fervatque perennem,
Flagitium Fraudifque dolos exofus iniquæ.
5. Ah! genus Ifacidum, quid prifco a fanguine vitam
Degenerare tuam, & morum fplendore coëgit,
Avertitque tuos patrum de tramite greffus ?
6. Siccine gens infana animique & pectoris expers,
Sic benefacta dei magna & præclara rependis ?
An non ille tuus genitor qui a cæde redemptam
Reftituit, mortifque truci te a fauce revulfit ?
Et ftabilem juffit fieri, in folidoque locavit ?
7. Mente memor veterum reputa nunc fæcla dierum,
Ætatefque animo intentus perpende priores,
Inquire in patres, & avi rogitentur avorum,
Hæc uno, tibi quæ narro, fimul ore docebunt.
8. Cum Pater Omnipotens fobolem difperfit Adami
Per terras, variofque locos habitare coegit,
Sic varios habitare locos, diverfaque regna
Fecit, ut Ifacidum fuerit memor ille fuorum.
9. Nam deus hanc gentem elegit, lectamque dicavit
Hanc fibi ceu privam patrimoni in fæcula fortem.
10. Hanc olim invenit Arabum per inhofpita faxa
Antraque fylvicolûm latebris horrenda ferarum.
Hanc circumduxit placidê, vitœque beatæ

In-

Instituit servare vias, oculique tenella
Ceu fuerit pupilla sui, tutatus ubique est.
11. Sicut inest Aquilæ pullorum cura suorum,
Queis superincumbit, pansisque supervolat alis,
Attollitque humeris gestans per inane, docetque
Aerias tentare vias, & scandere nubes:
12. Sic populum deus ille suum, deus ille fovebat,
Non dii, quos animi fingunt deliria vani:
13. Monstravitque viam cultas quæ ferret ad urbes
Divitiis opibusque & festa pace virentes:
Luxuriantis agri segetes ut pasceret almas
Ut fluerent illi saxorum e viscere mella
Dulcia, florentique silex undaret olivo.
14. Ut vaccæ butyrum & uti lac dulce ministrent
Ubera lanigerarum ovium atque ut (qualia passim
Pulchra Basanæos tondent animalia montes)
Delitias placidi pinguis caro præbeat agni
Trux aries, hirtus caper, & bona copia frugum,
Uvarumque etiam biberet de sanguine puro.
15. At simul increvit luxusque & copia rerum
Ingrata jam mente deum contempsit avorum
Rejiciens penitus sanctarum dogmata legum:
Sicut equus, qui colla negat submittere fræno
Sævus, & in dominum furit atque recalcitrat ipsum
Haud aliter certè gens hæc male sana rebellans
In patrium movet arma deum, donaverat illis
Qui vitam, totiesque datam de morte redemit.
16. Nam falsos coluere deos & numinis iram
Atrocem Idolis irritavère prophanis,
17. Dæmoniisque litant inferna in sede sepultis
Non Regi ætherio, qui sydera celsa gubernat;
Et sacris placare focis nova numina tentant,
Numina, non unquam Patribus venerata vetustis,
Numina, non audita aut visa prioribus annis,

Quæ nuper commenta hominum mens impia finxit.
18. Uſque adeo, Abramidæ, vobis de mente profana
Excidit æternus mundi rectorque Parenſque
Qui vos O quoties miro dignatus honore eſt.
19. Hæc populi malefacta ſui ſpectavit ab alto
Omnipotens, natoſque ſuos, nataſque rebelles
Degenerare videt penitus : Pater ergo perennis
Jure fuit calidâ graviter ſuccenſus ab irâ.
20. Hæc igitur ſecum: noſtri nunc lumina vultus
Abſcondam: quam dura ſciet fortuna ſequatur
Me vultum condente meum, gens iſta rebellis
Quæ præſcripta ſibi pariter promiſſaque ſpernit.
21. En! me ſtirps rabidas Jacobi accendit in iras
Impia, dum in varias ſimulacra exciſa figuras
Marmoraque pictique colit ludibria trunci.
Qua mercede igitur gentem penſabo rebellem?
Facta ego cum Patribus diſſolvam fædera, & illam
Rejiciam genteſque alias mihi fœdere jungam
Perpetuo ac lenis placiduſque amplectar, at illi
Hæc adſpectanti ſtimulis præcordia pungam
Invidiæ, luctuque animos tabeſcere cogam.
22. Namque furore meo fera flamma accenſa repente
Deſcendens, terram ac fructus alimentaque terræ,
Et pariter vaſtos in fumum atque aëra montes
Vertet, & horrificæ penetrabit ad ima gehennæ.
23. Degener Iſacidûm ſoboles, ego jure dolores
Accumulabo tuos, plagis tua membra cruentis
Dilacerabo, unum faciam de corpore toto
Vulnus & innumeris feriam tibi corda ſagittis.
24. Conſumet te flamma ferox, inopinaque ſtrages
Opprimet, immiſſæque truces te dente vorabunt
Terribileſque feræ & morſu lethale necabunt
Pulvere te ſaturæ rapientque in fata lacertæ
25. Imperioſa fames urbem prædabitur intus,

Ex-

Exterius medios gladio bacchante per agros;
Hinc pulchri juvenesque simul mixtæque puellæ
In fera fata ruent, & matris ab ubere vulsos
Mors rapiet pueros, senibus quoque vulnere sævo
Cædet olorinas imitantia tempora plumas.
26. An non & patria ejectos vos undique cunctos
Dispergam in populos penitusque a stirpe revellam?
27. Hæc facerem, nisi jam vulgi male credulus error,
Diraque sacrilegæ revocet me insania linguæ:
Ni forte hostilis rabies hac clade tumescens
Viribus assignare suis foret ausa, quod ipse
Præstiteram, stolidis jactans sua robora dictis.
28. Hæc me causa movet bilem compescere & iram
Lenire, & populo stolidoque & mentis egeno
Parcere, præcipitemque animi frænare furorem.
29. O si jam tandem gens ista huc usque rebellis
Jam sapere incipiat, jam recta capessere discat?
Et vitæ de fine suæ sine fine revolvat
Posset ut exultans venienti occurrere fato!
30. His ita me studiis sibi devinciret amore,
Unus ut ex illis hostes vel mille fugaret,
Millia dena duo facerent dare terga trementes.
Sed quia non veterum sequeris vestigia Patrum,
Degener Isacidum soboles, deus ille perennis
Ille deus Patrum decus & tutela tuorum
Te plectit meritasque tuo de sanguine pœnas
Expetit obsessamque omni te ex parte lacessit.
31. Nam domini notum est, populo vel teste profano
Robur, & ille deos sub se longe altior omnes,
Quas alii stolida placant, ceu numina cura,
Deprimit, & splendore suæ virtutis obumbrat.
32. Et quicunque deos alios malesanus adorat
Contempto te, mundi opifex, cadet ille repente
Præcipitans, mortemque feret fugitiva voluptas.

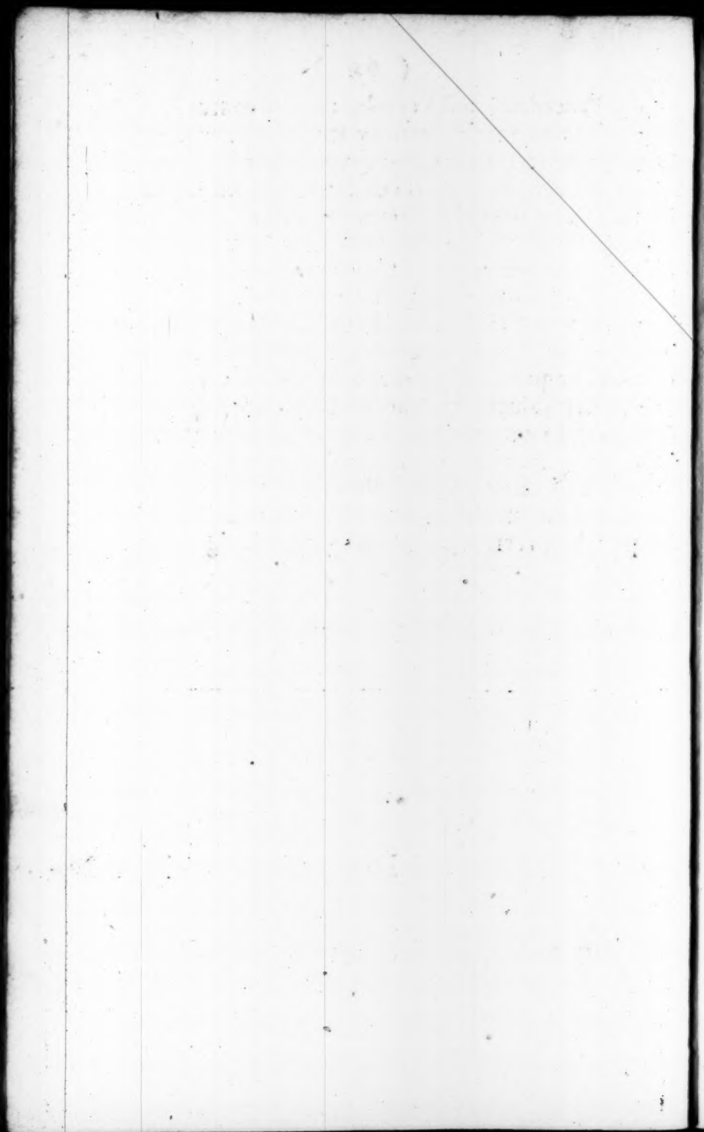
Nempe bibet Sodomæ vitem, infamiſque Gomorræ,
Vitem, uvas quæ felle magis producet amaras:
33. Nam cum vina bibit, cupidaque recondidit alvo,
Aſpidis hinc virus rabidum generatur & atri
Serpentis furiale malum & per viſcera ſerpit.
34. Hoc mihi conſilium eſt; miſeros hæc fata manebunt
Haud quaquam fugienda, deo quicunque relicto,
Numina vana colunt, animi commenta profani.
35. In dextra vindicta mea eſt: me vindice, ſiquis
Sculptilibus dans thura deis tollatur in altum,
Mox lapſu graviore ruit, mortique dicatus
Mox perit, & ſubita merito cadit ille ruina.
36. Si tamen ille miſer populus reſipiſcere tandem
Omnibus exhauſtus prope cladibus, omnium egenus,
Et vitæ melioris iter jam inſiſtere diſcat:
Mox vultu meliore deus ſpectabit, amica
Gaudebit relevare manu, & miſerabitur ultro.
37. Tunc illis Pater Omnipotens ſic ora reſolvet?
Quo dii nunc abière tui? tua numina quo ſe
Proripuère tibi, & miſeris te in rebus egenum
38. Undique deſeruere, tui queis thuris honore
Cæſarumque boum fibris perſæpe litaſti
Donaque cum liquido dederas cerealia vino?
Jam faciles ſurgant ad opem, promptique ferendam
Cultorem ſi fortè ſuum tutarier auſint.
39. En ego, nonne vides? ego ſum qui in rebus egenis
Auxilium tibi ferre queam, tibi ſubdere vires;
Non alii quoſcunque deos male credulus error
Fabricat; en pariter vitæque neciſque poteſtas
Me penes eſt unum; pariter quoque vulnera ſano,
Vulneraque infligo, nec ſe mihi ſubtrahet ullus
Deprenſum quemcunque hominum mea dextra tenebit.
40. Attollam ſi forte manum, ſi forte libebit
Per vitam jurare meam, mox, enſe recluſo,

41. Pro-

41. Procedam, mihi crede, tuos violentus in hostes,
Et meritas pœnas scelerato ex sanguine sumam,
Diraque fatifero rumpam præcordia ferro.

42. Pectora sanguineis configam inimica sagittis,
Et meus hostili gladius se carne replebit
Abramidæ miseris namque implorare querelis
Ut numen cæpêre meum, scelerumque suorum
Pænituit vitæque piget tam turpiter actæ :
Tum gentem antiquam amplectar facilisque bonusque
Tum tegere & diræ incipiam subducere morti,
Hostilesque premam furias ego vindice dextra.

43. Ergo alacres quocunque loco quocunque sub axe
Cum populo gaudete meo atque applaudite gentes.
Tot servis ferroque meis flammaque peremptis,
Stragis ego vastæ cumulos ulciscar abunde,
Cordaque sanguineis penetrabo hostilia telis,
Et populum terramque meam servabo benignus.

CANTICUM MOSIS

Quod Continetur

EXODI

CAP. XV.

Latino Carmine Παραφραστικῶν quod composuit, & cecinit postquam cum Israelitis mare rubrum incolumis pertransiit, hostibus qui a tergo insequebantur repentino undarum recursu obrutis.

ÆTernum celebrabo Deum, rerumque Parentem
Laudibus attollam meritis super æthera, namque
Prostravit rabidos valida virtute tyrannos,
Æquoreo submersit equos equitesque profundo.

Materiam ille mihi dulcem ſe in carmina præbet
Dum vires ad bella meas horrentia firmat,
Et ſalvum horrifici revocat me a faucibus orci
Eſt etiam deus ille meus, Patrumque meorum;
Illum igitur cantabo, illique habitacula fingam.
2. Armorum bellique potens eſt ille perennis
Arbiter, & primam meruit bellando coronam
Fortiter æternumque tenet per ſecula nomen.
3. Pharonem & Pharios ſubmerſit gurgite currus
Magnanimoſque duces rubri maris æquore vaſto
4. Obruit; indomitis merſi jacuere ſub undis
In fundum Oceani lapidis de more ruerunt.
5. O Pater Omnipotens latè tua dextera factis
Clara per attonitas fundit miracula terras
Corpora ſanguineo tibi nunc inimica flagello
Strata jacent, latoſque procul diſperſa per agros.
6. Tu ſurgens, animo meritas ubi concipis iras
Sternis humi, trepidoſque fuga cito diſpices hoſtes,
Hinc penitus conſumpta jacet vis hoſtium inanis,
Ut ſtipula in medias ubi decidit arida flammas.
7 Afflatu, Pater alme, tuo, maris æquora rubri
Præcipiti coière gradu, labentia latè
Flumina concurrere ſimul, ſublataque in altum
Mox Schythicâ tanquam glacie durata rigebant.
8. Perſequar, & prædam arripiam (ſic impius hoſtis
Dixerat) & ſpoliis ſubito ditabor opimis,
Et vaſtas adipiſcar opes, ferrumque recludens
Inſequar, & medias feriam mucrone medullas.
9. At flabris, deus alme, tuis poſtquam æquora torques
Mox hoſtes rabida unda tegit; plumbi gravis inſtar
Protinus in medio merſi jacuère profundo.
10. Quem Tellus, Pater alme tibi? quem præferat æther?
Sanctius aut æque ſanctum quid terra vel æther

Pro-

Protulit ? O tantam meruit quis laude coronam?
Aut quis tam valida faciat miracula dextra?
11. Te dextram tendente tuam, mox terra resorpsit
Agmina terrificæ ferro radiantía turbæ.
12. Tu populum, Rex magne, tuum bonus atq; benignus
Eductum penitus sævoque ex hoste receptum
Custodis validaque manu perducis ad usque
Intemerata tui tutum sacraria templi.
13. Multorum attonitas populorum hic rumor in aures
Terribilis veniet subitò, timor obruet ingens
14. Regna Palestinæ, quatietque ferocibus horror
Corda viris, trepidoque animi terrore liquescent
Quam latè indomiti tellus patet ampla Moabi;
Regnaque diversis Cananeia subdita sceptris,
Tunc & Idumæi parili quoque more stupebunt.
15. Illis membra novus solvet formidine torpor
Protinus immotique simul mutique jacebunt
Ceu versa in rigidum fuerint sua corpora saxum
Dum populum transire tuum, Rex maxime Regum
Dum populum transire facis de morte redemptum.
16. Isacidas, deus alme, tuos, tua dextera ducet
Adductos quoque plantabit super alta Sionis
Culmina, delectam tibi cuncta in sæcula sedem,
Templa tibi & solido fundata sacraria saxo.
17. Omnipotens qui templa habitat radiantia cæli
Imperium sine fine tenet, Regesque superbos
Ante suos recubare pedes & lambere terram
Cogit, & attonitos caput inclinare tyrannos:
18. Nam modo jam Phariæ soboles sævissima terræ
Sectata Isacidas, & equis & curribus audax
Progrediens medias rubri maris ivit in undas;
At subito deus ille manum protendit, & undam
Impulit, illa noto citius redit, atque ita turbam

In vires redeundo suas mox obruit omnem :
Sed genus Isacidum securum expersque pericli
Interea, ducente deo, processit, & audax
Arida tunc mediis vestigia pressit in undis.

CAR-

CARMEN DEBORÆ & BARAKI,

(Quod post devictos Hostes suos cecinerunt, prout Capite quinto Libri, qui inscribitur *JUDICUM*, magnifice depingitur ;) Latino Cultu Indutum.

JUDIC. V. 1.

TUNC cecinerunt *Debora* & *Barakus*
Filius *Abinoami*, illo die, dicentes,
2. O laudate Deum, incolumes qui vindice dextrâ
Præstitit *Isacidas*, medioque ex hoste reduxit
Cûm

Cùm promptas ad bella manus gens omnis habebat,
3. Audite O Reges, animoſque advertite veſtros,
Quicunque in Solio celſi reſidetis avito,
Geſtantes Diadema comis ; ego, nunc ego certê
Facta Dei laudabo Dei, qui mente benignâ
Reſpicit *Iſacidum* gentem propriamque dicavit :
4. O Pater omnipotens, *Seiro* cum à monte venires,
Cum per *Idumæos* traheres veſtigia campos,
Intremuit tellus, cælo at cadit horridus imber,
Nubilaque in liquidas ſolvunt ſe ingentia guttas ;
5. Te, magno excelſi, veniente ex æthere montes
Attoniti terrore novo, Rex magne, liqueſcunt :
Preſſaque Sina tuâ graviter ſub mole fatiſcit.
6. *Samgaro* vivente, *Anathi* de ſanguine nato ;
Et paritèr *Iala*, *Kemitæ*, conjuge, nemo
Aſſuetas tentare vias audebat, at omnes
Obliquo pavidos trepidant in tramite greſſus
Iſacidæ ; villiſque procul fugere relictis :
7. Donec ego in mediâ, mater celeberrima, turba
Surrexi *Debora*, animiſque ingentibus audax
Extuleram caput, atque animavi in prælia gentem.
8. Ut vanos coluere Deos mox bella redibant :
Nec bello gens apta fuit : an tum haſta, vel ullus
Viſus erat clypeus populi inter millia noſtri ?
9. Jam cor lætitia dulci mihi pectora pulſat ;
Nempe quod in ducibus mora non fuit ulla vocatis,
Sed promptas habuêre manus ad bella parati :
O domino *Iſacidum* meritas jam dicite laudes ;
10. Dicite, qui niveos ſupra reſidetis aſellos,
Quique intra medium facitis conſulta Senatum,
Quique vias, late inſidiis, & cæde timendas
Aſſueti peragrare : & queis modo perculit aurem,
11. Cum Situlâ traxiſtis aquam de flumine, paſſim
Obvius horriſonæ fremitus ſtridorque ſagittæ :

O mag-

O magnum celebrate Deum, celebrate potentem
Qui juga captivo excuſſit ſervibia collo
Optatamque dedit requiem : deſcendit & ipſis
In portis celebrate Deum, qui talia vobis
Præſtitit, incolumeſque rapit de morte propinqua,
Pectora Sanguineo penetrans hoſtilia ferro.
12. Evigila, *Debora*, importunum excute ſomnum,
Evigila, & rerum merito jam tolle parentem
Carminibus ſuper aſtra tuis : O ſurge *Barake*,
Abinoamide, ſurge atque accingere lætus,
Horrida magnificos ut agas poſt bella triumphos ;
13. En ! nos, relliquias rabidi, immitiſque tyranni
Armavit, validamque facit proſternere gentem
Omnipotens, ipſoſque jubet ſua colla tyrannos
Iſacidum præbere jugo, & procumbere victos.
14. Tunc, poſt *Benjaminum* claro de ſanguine natum
Venit ab *Effremi* populis generoſa propago,
Stravit *Amalecum*, gladio quæ infeſta cruento ;
A *Machiro* venêre duces, *Zebulonis* ab oris
Acceſſère viri calamum tractare periti ;
15. *Iſſacarique* duces etiam tum in tempore belli
Deboræ conjuncti aderant, pariterque *Barakus*,
Qui pedes in vallem fuerat demiſſus : in ipſum
Rubenem interea magna Indignatio motâ eſt.
16. Cur timidus teneris voluiſti accumbere in herbis
Balantes inter pecudes ; dum ſæva ſonabant
Claſſica ſanguinei, tonitruque & murmura belli ?
In te igitur merito magna indignatio mota eſt.
17. Cur *Gileada* etiam ſegnis fuit incola ? cur non
Jordanis tranſivit æquas ad bella ; nec ultro
Fluxerat è mediis ſoboles *Danæa* carinis ?
Cur etiam ipſe tuas petiiſti, *Aſſere*, latebras ?
Cur tete abdideras reflui per littora ponti,
18. An nunc *Nephtalidas*, *Zebulonitaſq*; tacerem ?

Qui

Qui se mittebant in aperta pericula forti
Pectore, sanguineas ausi committere pugnas
Intrepidè, dum bella gerunt atrocia campis
In mediis, pulchrámq; petunt per vulnera mortem.
19. Tunc varii reges, *Cananaia* regna tenentes,
Se pugnæ inseruere, & opem tum sponte ferebant,
Perque *Megiddontis* fluvium fera bella gerebant,
20. Cælitus impulsi, non ullo munere: Namque
Ipsa etiam astra suis sese opposuère *Sisera*
Cursibus, adspectúque acies trivere maligno.
21. Ipsa etiam tum ad bella parant se flumina: *Kison*
Horribili incurrens fremitu rapit agmina, & undis
Scuta virum, galeasque, & fortia corpora volvit,
O mea mens intenta Deo, rerumque parentæ
Nixa fide, quantas habuisti in prælia vires?
En! hostes cecidère opibus, numeroque superba
Ecce tuis calcata jacet gens impia plantis.
22. Ipsa etiam tellus armat se in prælia, passim
Ungula cornipedum fracta est in pulvere, & ipsis
Est late dispersa viis, dum prosilit, & dum
Quadrupedante putrē sonitu quatit undiq; campū:
23. Jam diras cumulate preces in dura *Meroza*
Pectora; pestiferam cuncti jam jure *Merozam*
Devoveant, qui sacra colunt: (Sic Filius ipse
Omnipotentis ait regis) namque hic modo nemo,
Nemo laboranti voluit succurrere genti
Hostili cum obsessa manu est: hic nemo ruinæ
Obstiterat *Judæa* tuæ, postquam undique cincta es
Hostibus innumeris, & opem sors dura poposcit.
24. O te fælicem, te terque quaterque beatam
Ante alias, quæcunque colunt tentoria, *Ialam*
Ante alias, quæcunque colunt tentoria cujus
Præda *Sisera* fuit, meritaque est morte peremptus:
25. Ille siti oppressus, modicam de flumine, quæso,

Da

Da mihi, dixit, aquam, aſt illi lac dulce miniſtrat,
Aureaque in calatho ſimul adfert mella decoro.
26. Aſt ubi jam feſſos miſeri ſopor occupat artus,
Tum clavum læva apprehendit, dextraq; ſecurim:
Mox clavum illiſit cerebro; ferit inde ſecuri
Divulſitque humeris caput. En! dux illius atrox.
27. Ante pedes curvatus erat, ceciditque ſupinus,
Ante pedes curvatus erat, ceciditque, nec unquam
Quâ curvatus erat, potuit ſe attollere, verum
Procubuit, longaque oppreſſus nocte quievit.
28. Interea miſeri genitrix laſciva *Siſeræ*
Proſpicit è mediâ fruſtra lætata feneſtra:
Tum ſic orſa loqui, vano ſeſe omine mulcens:
Quæ currus mora lenta tuos, dulciſſime fili,
Detinet, optatoſque facit tardare recurſus?
29. Fæmineus tunc blanda chorus reſponſa dederunt
Quin etiam ipſa ſibi ſtolide blandita regeſſit:
30. An non victores redeunt? ſpoliumq; reducunt?
Aut una, aut geminæ præda eſt conceſſa puellæ
Cuique virum; at noſtro præda eſt pretioſa *Siſeræ*:
Ille mihi certe lætus, victorque redibit
Pictus acu chlamydem, variáque in veſte decorus,
Pictus acu chlamydem, chlamydem, quæ fulget utrinque
Artifici formata manu, digniſſima collo
Victrici, ſpoliiſque viro, qui exultat ademtis,
31. Sic pereat, ſic ſpem miſere deluſus inanem
Nutriat, & ſubitâ merito cadat ille ruina,
Qui te cunque odiis, qui te, pater optime, ſævis
Proſequitur. Sed qui, genitor, te diligit illum
Claris illuſtrem radiis ſic gloria adornet,
Ut, medio fulgente die, cum *Phœbus* ab alto
Hinc atque hinc ſpatiis, cœlum diſterminat æquis.

F I N I S.